

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPU-ÚTCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 82 és 677 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Brassóban egy hónap 70 lej,
negyedévre 190, fél évre 360, egy évre 680 és 10 lej kézbesítési
díj. - Vidékre postai küldéssel 80, 220, 420 és 800 lej
Külföldre negyedévre 370, fél évre 720, egy évre 1400 lej

FŐSZERKESZTŐ
SZELE BÉLA dr.

ÁLLAMTITKÁRSÁG: Brassó kivételével kizárólag a PUBLI-
CITE KADAR BUKAREST, Strada Berthelot No. 1, vagy annak
fiókjai vesznek fel. ÁPROHÍRDETESEK közvetlenül a kiadóba
küldendők vagy bármelyik bizományosunk által is feladhatók

Nem kétséges a brassói nagygyűlés eredménye

Bernády ellen fordultak a marosvásárhelyi magyarok - Saját városában is elítélik eljárását - A hangulat az egész országban egységesen Ugron István mellett van

MAROSVASÁRHELY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Magyar Párt vásárhelyi tagozatának hívei nagy előkészületeket tesznek a brassói nagygyűlésre. Az intéző bizottság kolozsvári határozata után

a párt hangulata gyökeres változáson ment keresztül,

A többség feltétlenül aláveti magát az intéző bizottság határozatának.

Munkatársunk kérdést intézett a vásárhelyi magyarság vezető elemeihez az elnökválasztás ügyében, akik

kivétel nélkül Ugron István mellett nyilatkoztak.

Kovács Elek lapszerkesztő, aki a vásárhelyi gazdaszervezetek körében bir nagy befolyással, ezeket mondotta:

- Bernády György városfejlesztő érdemei nem indikálják azt, hogy töltegyük magunkat az intéző bizottság többségének akaratán. Itt

nagy érdekekkel kapcsolatos döntésről van szó, amelynek alá kell rendelni a lokális érdekeket.

A két jelölt közül feltétlenül Ugron István mellé kell állanunk. Az indokolást

jobban megadhatnók mi vásárhelyiek, mint az intézőbizottság, de tekintsünk el most ettől.

Bustya Lajos, a Magyar Iparos Egylet elnöke és a Magyar Párt vásárhelyi tagozatának alelnöke, így nyilatkozott:

- A kérdés nagyon kényes, mert nem válaszolhatok anélkül, hogy ama bizonyos madár szerint a saját fészkeimet be ne piszkítsam. Bernádynak sohasem voltam politikai híve. Még akkor sem, amikor kisebb területre volt szorítva politikai megnyilatkozása. Félek, hogy

csufos kudarcot vall a brassói gyűlésen,

na ugyan meg nem gondolja a dolgot, amire azonban, sajnos, nem sok kilátás van.

Radó Sándor, városi főmérnök, Bernády György legszemélyesebb híve, aki az intézőbizottság kolozsvári gyűlése előtt tünnető vacsorát rendezett Bernády mellett, kijelentette egy társaságban, hogy eddig Bernády György mellett állott, de most

meghajlik az Intéző Bizottság többségének akaratára

és Ugron Istvánt támogatja.

Ez az általános hangulat a kisebbségben maradt elnökjelölt városában. Ezzel a felkészültséggel vesz részt Vásárhely a brassói nagygyűlésen.

„A párt élére igazi férfi kell”

Kolozsvárról hasonló jelentésünk érkezik. Az erdélyi római katolikus státus közgyűlése alkalmával számosan voltak itt a státus vidéki tagjai között, akik egyszersmind a magyarság politikai életének is aktív katonái. A Brassói Lapok munkatársának alkalma volt beszélgetést folytatni egy székelyföldi római katolikus pappal, aki mindig élénk tevékenységet fejtett ki a magyarság harcában és aki a Magyar Párt ügyeiről munkatársunknak az alábbiakban nyilatkozott:

Nem érünk rá kísérletezni

- Amiket most mondok, azok az én egyéni nézeteim, de azt hiszem, hogy

ha bármelyik erdélyi katolikus papot megkérdeznék, még a püspök urat magát is, csak ugyanezt nyilatkozhatná.

- Mi annyit szenvedtünk már, annyi támadásban volt már részünk, nyelvünket, magyarságunkat már annyian megakarták semmisíteni, hogy már épen nem érünk rá kísérletezni, vagy egyéni hiúságokat legyezgetni.

- Nekünk olyan ember kell, aki férfi a talpán, akire rábízhatjuk magunkat és akikre a magyar apák nyugodtan rábízhatják gyermekeik jövőjét.

Ugron Istvánt az egész erdélyi római katolikus egyház örömmel üdvözlí abból az alkalomból, hogy eivállalja a párt vezetését,

mert hisszük, hogy az ő irányítása mellett a Magyar Párt tényleg politikai faktor lesz. Bernády György megválasztását már csak az is visszássá teszi, hogy épen ő volt az, aki a mai mondhatatlanul kritikus és szomorú percekben

meg akarta bontani a párt egységét

- Ugy gondolom, hogy Romániában egy

Kitört az ellenforradalom Oroszországban Trockijt elfogták?

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A lapok Szentpétervárról arról értesülnek, hogy Oroszországban kitört az ellenforradalom, amely a szovjet megbuktatását tűzte ki célul. Az Ére Nouvelle jelentése szerint Kronstadtnban a tengerészek fellázadtak. Trockijt elfogták. - A hír még megerősítésre szorul.

„A magad erejéből polgár, a magad szabadságáért!”

Előkészületek a nemzeti párt brassói kongresszusára

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) November harmincadika nevezetes dátum lesz a román nemzeti párt életében. E napon tartja meg a párt kongresszusát Brassóban s azon annak minden vezető egyéni sége résztvesz. A készülődések a kongresszusra nagyban folynak, s jóformán már minden készen is áll a vendégek fogadtatására és a kongresszus megtartására, hiszen azt már most vasárnap meg kellett volna tartani s tisztán a hatalmas hóesés folytán beállt közlekedési zavarok miatt halasztották el egy héttel.

A nemzeti párt brassói organuma, a Gazeta Transilvaniei a kongresszus alkalmából külön számot adott ki, amelyben kolum-nás cikket szentel a nemzeti párt aktuális kérdéseinek. A cikkben vázolja az általános helyzetet, aztán ezeket írja:

- Maradhatunk ebben a nehéz helyzetben ölbe tett kezekkel?

- Nem. Csak egyesült erővel és tisztességgel érhetünk el örömdetes eredményt, és vethetünk véget a közöttünk tomboló gonoszságnak.

- Ezt a tomboló gonoszságot a Bratlanurezsím képviseli. S hogy ezt a gonoszságot lehetetlenné tegyük - minden polgárt felhívunk, hogy energiájának köteles részét ad-

kisebbségi frakciónak, de különösen a Magyar Párt elnökének lenni

nem nagy boldogság.

Rengeteg a teendő, kevés a segítség, és nincs köszönet, elismerés. Miért akarja hát Bernády minden áron magára venni ezt a sok kellemetlenséget.

Az a sereg...

- Ugron Istvánnal más a helyzet. Ugront a többség bizalmának parancsa állítja erre a helyre, s Bernádynak örülni kellene, hogy megkímélhet munkát, időt és költséget s önzetienül és lelkesedéssel kellene harcolnia közkatona képpen abban a seregben, amelynek esetleg hivatott vezére is lehetne. Az a sereg, amely csupa fegyelmezett, kitűnő vezérből áll, ha egységes frontot alkot, feltétlenül győz.

nem kétséges előttünk a brassói nagygyűlés eredménye,

nem kétséges, hogy az ott összegyűlő magyarok Ugron Istvánnak osztják ki a vezérszerepet.

- Csak az fáj, hogy Ugron István Bernádyban, Paál Árpádban és Bély grófban mindjárt ellenzékét is kap, amely bármily kicsiny, mégis hátráltathatja a munkát. Ha ezek az urak belátnák tévedésüket és képességeiket az egység szolgálatába állítanák, a magyarság brassói megnyilatkozásának ez olyan felséges eredménye volna, amely messze kihatna az itteni kisebbségek sorára.

ja ahhoz a küzdelemhez, amelyhez most kezdünk.

- A magad erejéből, polgár, a magad szabadságáért, igazságáért és becsületéért

- Ez az utolsó - mindenesetre nehéz - harc, amely reád vár. Vállvetve álljunk igaz vezetőink mellé és nagy tömegünk és elhatározott energiánk erejével adjuk a hatalom tegyverét, az ország kormányzását azoknak a kezébe, akik egyedül hivatottak arra, hogy bennünket megváltsanak.

- Fel a szívekkel, fel a polgári lelkiismerettel és összefatással! Eljen a román nemzeti párt!

Titulescu a jóvátételi értekezleten

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A román kormány megbízta Titulescut, Románia londoni meghatalmazott miniszterét, hogy a román kormányt a legközelebb megtartandó jóvátételi értekezleten képviselje.

A lej Zürichben
zárlatkor 2.70

A Magyar kölcsön Londonban egyike a legerősebb értékpapiroknak

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A magyar kölcsön sikere a londoni piacon világgazdasági eseményé növekedett. A gazdasági világlapok csodálatos emlékeztetnek meg erről a sikerről s most, hogy

a kölcsön árfolyama 93 25-re emelkedett,

a Financial News rámutat arra, hogy a magyar kölcsön egyike az értéktőzsde legerősebb papirjainak. Ezt a bizalmat, amely a kölcsön iránt megnyilvánul, csak növeli az a körülmény, hogy a pénzügyi körök meggyőződtek a kölcsönbiztosító bevételek kedvező eredményéről.

Breinoiu hadnagy Moszkvába érkezett

Ujabb bolsevik összeesküvés Romániában?

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Brassói Lapok egyik legutóbbi számában jelentettük, hogy a galaci katonai repülőosztály Breinoiu nevű hadnagya a Brandenburg nevű katonai repülőgépen fel szállt, s mint a későbbi nyomozás megállapította, Szovjetországra felé vette útját.

Mint most ujabb jelentik, a szökevény hadnagynak a román állam repülőgéppel együtt sikerült átrepülnie a határ felett és már meg is érkezett Moszkvába, ahol felajánlotta szolgálatait a szovjetnek.

A hadnagy ügyében nyomozó hatóságok most, mint beavatott helyről közlik, szenzációs nyomokra bukkantak. Ezek szerint Breinoiu hadnagy egy ötven tagú kommunista összeesküvés bandájának volt a vezére, amelynek feladata volt, hogy a hadseregben terjessze a bolsevik eszméket. A bandának jórészt aktív katonák és diákok a tagjai, — egy nő is van köztük. A nyomozás eddigi eredményeit természetesen mély titokban tartják, kilátás van azonban, hogy a legközelebbi napokban ujabb szenzációval szolgálnak.

Megszűnt a közlekedés

Romániában a legtöbb vonat megállt

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A napok óta tartó szakadatlan havazás a forgalomra katasztrófálissá vált. A vasutigazgatóság kénytelen volt a legtöbb vonatjáratot megszüntetni, vagy a minimálisra redukálni, mert a pályatestet mindenütt méteres, néhol kétméteres hóteg meg borítja, amelyet még eddig a megfeszített munka ellenére sem lehetett eltakarítani.

A legtöbb regébeli város teljesen el van szigetelve, s főképen Galac az, ahol mindenütt közlekedés megszűnt, még a Dunán is. Egyes regéti falvak teljesen hó alá vannak temetve, s nem egynek lakóit éhínség fenyegeti.

Szokatlan, és páratlan tényként kell feljegyeznünk, hogy a hideg és a havazás ellenére sem a táviró, sem a telefonvonalak nem rongálódtak meg lényegesen, s a beszüntetéseket Bukaresttel, valamint Erdély nagyobb városaival elég simán lehet lebonyolítani.

Hirneves fogászok bátran ajánlják,
mert hisz FARMODONT fogkrémnek
[nem találják mását.]

789

Tüdobaj, Mellbetegség, Sáp kór,

ellen fényesen bevált a VÉRIES SZÖRP.

Használják még: asztma, angolkór, heptika, számarköhögés, vérköpés, vérszegénység, nőbaj, valamint mindenféle gyengeségi és kimerültségi állapotban.

Ezer meg ezer hálalevél bizonyítja a

VÉRIES SZÖRP

híres hatását. Ize kellemes. London, Róma, Páris és Ostendben kiállított. Teljes körű rendesen szükséges a

400-390-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000

Véres Lajos

Sas-gyógyszertárból,
LUGOS, 201. szám.

Oriási tűz Bukarest központjában

Tizenhatmillió kár — A nagy hó miatt lehetetlen a mentés

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Pénteken délelőtt fél tizenegy órakor tűz ütött ki a főváros szívében fekvő Strada Sarindar 7 számú hatalmas házában. Az épületben különféle vállalatok irodái s raktárai vannak, amelyekben nagymennyiségű robbanó anyag volt elhelyezve. A tűz rohamosan terjedt, s rövid idő alatt az egész épület lángokba borította. A mentés és oltás lehetetlen volt, egyrészt azért, mert

a tűzoltóság az óriási hó miatt a Strada Brezoianun elakadt,

másrészt pedig, mert vizet a közelben sehol sem lehetett találni.

Az épületben felhalmozott robbanószer biztonságba helyezése is lehetetlen volt, s adott pillanatban az egész óriási detonációval felrobbant. A robbanás hangja a környéken nagy riadalmat keltett, szerencsére azonban az amugy is lángban álló házban kívül más épületben kárt nem tett.

A tűz még a délután folyamán is szakadatlanul tartott, s a mentési munkálatok közben egy katona és egy munkás megsebesült. A kárt pontosan még megállapítani nem lehet, de azt tizenhatmillió lejre becsülik. A hatóságok már is szigorú vizsgálatot indítottak a tűz okának felderítése céljából.

Egy évi fogházra ítélték Mathuzius tábornokot — konyhaeszközlopás miatt

Szenzációs tárgyalás a liliei törvényszéken

LILLE. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A liliei törvényszéken tegnap folyt le annak a szenzációs bűnpörnek a tárgyalása, amelynek Mathuzius német tábornok a vádlottja. A tábornok ellen, aki a Ruhrmegszállás idején került a franciák kezébe, azt a vádat emelték, hogy Motte gyáros roubauri házát a megszállás idején kifosztotta.

A tárgyaláson a vádlott tábornok előadta, hogy ártatlannak érzi magát, s nem is látta a tárgyakat, amelynek eltulajdonításával vádolják, sőt alárendeltjeinek is megparancsolta, hogy a gyáros házából semmitse vigyenek el.

Motte gyáros kihallgatása folyamán beismeri, hogy

híresztelések alapján emelt vádat

a tábornok ellen, s hogy Mathuzius lakásának átkutatása sem eredményezett semmi terhelőt a tábornok ellen.

A tábornok sófőrdje szerint a tábornok ártatlan, s a gyanu nem jogosult.

Bourgeois kereskedő állítólag

látta, amikor a tábornok legénye a konyhában szerszámokat csomagolt.

A többi tanu a tábornokról a legjobb bizonyítványt állította ki.

A vád és védőbeszéd után, amelyben a védő utalt a polí ikai következményekre

amelyekkel a Mathuzius-ügy Németországban járhat, a bíróság este nyolc órakor kihirdette az ítéletet. A három vádpont közül a két elsőre, amelyben azzal vádolták, hogy ötezeröttszáz frank értékben prémeket és ruhadarabokat és kétezerhat-százötven frank értékben szőnyeget és selyemruhát vitt magával, az esküttek nem bűnösnek mondták ki. Ellenben bűnösnek mondták ki hat szavazattal egy ellen abban, hogy

a tábornok különféle konyhaeszközöket lopott

öttszáz frank értékben, s ezért a bíróság öt egy évi fogházra ítélte.

Az ítélet Franciaországban méltó fel-tünést keltett s a társaságban, amelynek kedvelt tagja volt, érthető izgalommal tárgyalják a tábornok szerencsétlen kimeneteli ügyét. Berlinben az ítélet híre általános felháborodást keltett. A lapok pártkülönbség nélkül viharos felháborodással tárgyalják az ítéletet, s rámutatnak, hogy azt belgazolatlan tanuskodások alapján, a német mentő tanuk abszolút mellőzésével hozta meg a liliei bíróság. Az ítélet szerint tisztán bosszu műve. A szocialista Vorwärts azt követeli, hogy a francia kormánynak erkölcsi kötelessége az ítéletet kegyelmi eljárás útján megváltoztatni.

Csak a munkások nem sikkasztanak a temesvári dohánygyárban

Az igazgató és műhelyfőnökök panamái

TEMESVÁR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Magyaranyu panamáról rántották most le a leplet Temesváron. A dohánygyárban tartott vizsgálat alkalmával megállapították, hogy a gyár igazgatójától kezdve az összes vezetőtisztviselő sulyos visszaéléseket követtek el és így milliókkal károsították meg az államot. A nagy érdeklődésre számotartó panamáról temesvári tudósítónk az alábbiakban számol be:

Sikkasztó az igazgató

Néhány héttel ezelőtt a bukaresti pénzügyigazgatósághoz feljelentés érkezett, hogy a temesvári dohánygyárban sulyos visszaélések történnek. A feljelentés alapján Vulcanescu a monopol keze lési tanács tagja utazott le a vizsgálat meg-ejtése céljából Temesvárra, ahol hamarosan megállapította, hogy

Mardon Dionizius mérnök a gyár igazgatója, hivatalos hatalmával visszaélt, továbbá közokirathamisításban, a gyár alkalmazottainak és anyagának magáncélokra való felhasználásában bűnös.

A vizsgálóbiztos megállapította, hogy az igazgató tulajdonát képező Fratta képkeretező gyárban a dohánygyár anyagával a dohánygyár személyzetét foglalkoztatta. Eltávolította a becsületes, régi tisztviselőket és helyüket hozzá nem értő tisztességtelen elemekkel töltötte be.

Sikkasztó könyvelési osztályfőnök

De nemcsak az igazgató, hanem Tintaru a könyvelési osztály főnöke is hűtlenül gazdálkodott az állam pénzével. Azt a trükköt eszelte ki, hogy egy és ugyanazon munkásokat két beosztásban könyvelte el, ezekre a nevekre azután dupla fizetéseket utaltatott ki és természetesen az egyik fizetést zsebreavágta.

Sikkasztó a technikai osztály főnöke

Ugyanezen az uton járt Motet a technikai osztály főnöke is. Motet egyszerűen oldotta meg a kérdést, ő ugyanis a gyár részére vásárolt anyagot sikkasztotta el, s aztán a beszerzési áránál olcsóbban adta el. Hogy ezen az uton milyen összeggel károsította meg a kincstárt még nem lehet megállapítani.

Sikkasztó az expedíciós osztály főnöke

Jacoblovici az expedíciós osztály főnöke, mint a vizsgálat megállapította 35 ezer lej készpénzben sikkasztott el. Jacoblovici összejátszott a dohánygyárral a z'aly főnökével Movilóval és elbocsátott valamint kilépett munkásokat terjesztettek be fizetésre. Movila bűnösségét Mardon igazgató minden kétséggel kizáróan megállapította, de nem függesztette fel állásától, hanem elfogadta lemondását és szolgálati bizonyítványt állított ki

számára. (Valószínűleg dicséretet is kapott.)

Sikkasztó az asztalosműhely főnöke

Az asztalosműhely főnöke Cloos sem miben sem akart kollegái mögött maradni, tehát a pénzszerzésnek azt a módját eszelte ki, hogy a Boncescu cukrászdánál dolgozó volt dohánygyári munkásokat vette fel a fizetési lajstromba. Természetesen a dohánygyárnak semmi köze nem volt a munkásokhoz és e kifizetett pénzeket Cloos sikkasztotta el.

A vizsgálat után, mely ilyen szép eredménnyel végződött — Vulcanescu visszautazott Bukarestbe, ahol jelentést tesz a pénzügyminiszternek. Mordan igazgató felfüggesztéséről terjedtek el hírek ma a városban, azonban az igazgató ma is ott van a gyárban és azt hangoztatja, hogy az egész ügy csak egy elbocsátott tisztviselő rosszakarata »besugása« és azt állítja, hogy a vizsgálat ne enliv eredménnyel végződött.

Miért ragaszkodott Esküthöz Nagyatádi?

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Változatlan érdeklődés mellett folytatták ma délelőtti az Esküthöz főtárgyalását. A tanúkihallgatások során Pintér Gergely tette meg vallomását, aki kiviteli engedélyek ért folyamodott, de Esküth kijelentette, hogy pénz nélkül nem kaphat engedélyt, sőt

kijelentette azt is, hogy a pénz páricélokra kell.

De azonban ennek dacára nem adott pénzt Esküthnek, mire az engedélyeket rendes úton megkapta.

Esküth (közbeszól): Pintér is kifizette Pömöri Angela révén a panama pénzt.

Markóczy Ilona Esküth mellé beosztott gépirónó azt vallja, hogy Nagyatádi soha sem bízta Esküthre az akták elintézését, s mikor Esküth feltűnése eleganciával kezdett ottlőzködni, Nagyatádi érdeklődött, miből ruházkodik. Nagyatádi érdeklődésére azt válaszolta, hogy az apja vagyonából.

A következő tanu Hegyi Sándor rendőrtanácsos, aki elmondja a rendőri nyomozás történetét. Hegyi ismerteti Esküthnek a rendőrség előtt tett vallomását, amikor azt mondta, hogy

a panamapénzekből sohasem adott partcélokra,

hanem az összegekből Zesko Antal, Könyves Pásztor és Gál Endre képviselőknek adott. Bevallotta továbbá a rendőrség előtt, hogy a protekciós kérvények közé becsusztatott olyan kérvényeket is, melyekért pénzt kapott.

Ezután a báró Somaruga Valdemárné féle eset tárgyalására tér át a bíróság. Esküth emelkedett először szólásra és kijelentette, ha a párt érdekében bűn pénzt elfogadni, akkor bűnös. A bárónő kiviteli engedélyt kért, mire Nagyatádi azt mondta neki, közölje a bárónővel, hogy a külügyminisztérium nem adja meg az engedélyt. Ebből botrány lett, mire ő ajánlatot tett a bárónőnek, ha pénzt ad, megkapja az engedélyt.

Ezzel szemben a bárónő vallomása a következő: Mikor a miniszteriumban eljárta a kiviteli ügyben, az illető ügyosztály kijelentette, hogy megkapja az engedélyt, ennek dacára mégis elutasították. Ujra elment a hivatalba, mire Esküthhez küldték, aki kijelentette, hogy

ezer korona illetéket kell fizetni állatonkint.

Mikor visszament az ügyosztályba és elmondta a dolgot, nagyon felháborodtak.

Meskó Zoltán volt belügyi államtitkár vallomásaiban elmondja, hogy Esküth üzelmeiről tudomása volt, s ezeket pártjának be is jelentette. Szerinte Nagyatádi azért rokonszenvezett Esküthtel, mert a kommun alatt megmentette életét, s amikor miniszter lett, régi hivatalnokai hidegen fogadták s így bizalmasaival vette körül magát.

Leleplezték Ferdinánd király szobrát

„Ez a szobor a román nemzet nagyságának szimbóluma” — Mária királyné felavatta a Mircea-egyesület otthonát

NAGYVARAD. (A Brassói Lapok munkatársától.) Ma, pénteken annyi halasztgatás és oly feszült várakozás után végre méltó fényben leleplezték az ország uralkodójának Nagyváradon emelt műmentumát. Délben féltizenkettőkor érkezett meg

a miniszteri különvonat

amelyből Brătianu Jonel kormányelnök, Duca külügyminiszter, Anghelescu közoktatásügyi miniszter, Lepadatu kultuszminiszter, Cipoianu földmívelésügyi államtitkár és Inculeț bukovinai miniszter, Petala, Niculescu és Olteanu tábornok, hadtestparancsnokok, Presau vezérkari főnök és Bianu sziguranca vezérfelügyelő szállottak ki.

Az érkezett előkelőségek a feldiszlített pályaudvaron, szakadó hóban várakoztak az udvari vonatra, amely egy félórával később, tízenkét órakor fulott be a pályaudvarra. Közben a miniszterek, sőt maga Brătianu miniszterelnök is barátságosan elbeszélgettek a városi és megyei közhivatalok, továbbá az egyházak megjelent reprezentánsaival. Anghelescu miniszter környezete előtt kijelentette, hogy

az új iskolatörvény csak karácsonyra kerül tető alá

A rendfenntartásra Gussi állambiztonsági hivatali főnök, Catana Aurél rendőrprefektus és Hauru vezérezredes, helyőrségi parancsnok vigyáztak. Az izléseken feldiszlített váróteremben a nőegyesületek vezetői, dr. Hodor Viktorné, Bucico Korjolané, fehér nemzeti viseletben, Illés Andorné, Papp Dezsőné, Sonnenfeld Gusztávné és Zigré Miklósné virágokkal várakoztak a királynéra.

Végre befutott az udvari vonat. Ebben a pillanatban a katonazenekar rázenített a himnuszra. A vagon ajtóiban megjelent

Mária királynét és Károly trónörökösét dörgő „hurrah” fogadta,

majd a prefektus üdvözölte a felséges vendégeket, akiket a polgármester kegyérrel és sóval fogadott. Az operatörök filmfelvétel masináinak berregése közben az érkezettek a váróterembe vonultak, ahol bemutatták nekik a hölgyeket.

Innen rövid cerce után autón be-

vonultak a városba. A menet a rendőrprefektus autója nyitotta meg, majd az impozáns lovasbandérium következett, az után a királyné, a trónörökös és a kormány tagjainak autói. A menet hullámzó

néprajzi felvonulás zárta be.

A szobor előtt sátrakban helyezkedtek el az ünnepély résztvevői. Ciorogariu Romulus püspök üdvözölte a magas vendégeket, majd rövid tábort misét tartott. Az emlékmű megáldása után Mosoiu Traján hadügyminiszter beszélt és vissza pillantást vetett a román nemzet ősi múltjára.

— Ez a szobor — ugymond — a dinasztia és a nemzet nagyságának a szimbóluma.

Közben élénk feltűnés közepette

lehullott a lepel az emlékműről.

Majd Bucico Korjolan polgármester megható beszéd kíséretében átvette a szobrot a város nevében.

A néprajzi felvonulás után katonai díszszemle rekesztette be az ünnepséget. A királyné az ünnepségről a volt szabadkőműves páholy épületében székelő Mircea-egyesület intézményét tekintette meg, ahol örömeinek adott kifejezést a látottak felett. Délután két órakor a Katolikus-körben kétszázötven terítékes bankettet adtak a megjelentek tiszteletére.

Közben a volt kadett-iskola udvarán

a népnek öt ökröt sütöttek meg és szolgáltak fel.

Bankett után Mária királyné fogadta a küldöttségeket. Bjelik Imre dr. román kat. püspök ezt az alkalmat használta fel arra, hogy a királyné elé vezesse a szerencsétlen sorsu nyugdíjas hadiözvegyeket, akiknek helyzete iránt

Mária királyné megértést mutatott és érdekükben kilátásba helyezte támogatását

Közben a Kereskedelmi Csarnok reprezentánsai a miniszterelnöknek memorandumot nyújtottak át, amelyben vámszabadraktár, árutőzsde és állandó tőzsde bizottság létesítését kérték.

Délután öt órakor Mária királyné folytatta útját Arad felé, a kormány tagjai pedig visszautaztak Bukarestbe.

Egy amerikai milliárdost kommunisággal vadolnak

NEWYORK. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Bowstreet bírósági üléstermében nagyérdekességű pör tárgyalását kezdték meg. A pör vádlottja John Wesley Dekay, amerikai állampolgár, milliárdos, pacifista író, aki azzal van vádolva, hogy az államot »zékenyen megkárosító pénztáranziókban vett részt. Newyorkban mindenki tudja, hogy ez a vád csak ürügy. Tulajdonképpen politikáról van itt szó: pacifistaháttérű mozgalmak szervezéséről. Ennek bizonyítása azonban nehézségekbe ütközött volna, ezért választotta az ügyész ezt az utat, amely hamarabb vezet célhoz: Dekay lehetetlenné tételéhez.

Dekay védelmét Amerika leghíresebb védőügyvédje, Clark látja el. A vádat Henry Maddok államügyész képviseli. A védő a tárgyalás folyamán hamar átsiklott a pénztáranzió kérdésén és áttért a politikára. Az ügyész beleesett a csapdába, mire Dekaynak módjában volt kifejtetnie, hogy ő ugyan a háború ellen küzdött, de ezzel

nem akarta hazáját megkárosítani,

vagy az ellenségnek kiszolgáltatni. Az ügyész erre azt igyekezett kimutatni, hogy Dekay milliókat kapott Németországtól, mire Dekay bemutatta a bíróságnak azokat a pontos elszámolásokat, amelyek bizonyítják, hogy Németországból kizáróan ott megjelent könyveinek tantiméjait kapta. Azután előadta, hogy gazdag ember létére nem tartozhatott a III. Internacionáléhoz és hogy sohasem volt kommunista.

Semmi sem bizonyítja ezt jobban, mint hogy

Macdonaldnak és Horthynak nagy összegeket ajánlott fel a bolsevizmus leküzdésére.

Amerikában — szerinte — azért üldözik, mert nem áll az amerikai nehézipar szolgálatába.

Hosszabb ideig volt Horthy vendége

és mind a vele, mind a Mac-Donalddal folytatott eszmecsereket, levelezéssel tudja bizonyítani. Az ügyész azonban hamar félbeszakította a vádlott védekezését és ismét a pénztáranzió kérdésre tért át. A vádlottnak az ügyessel vívott párját a tárgyalásvezető elnök félbeszakította s a tárgyalást november 22-ig elnapolta.

Letördött az angorai kormány

ANGORA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A török kamara a kormánynak ma bizalmatlanságot szavazott. A kormány lemondott. A szavazások részleteiről a jelentések eddig nem érkeztek be.

SKI

minden nagyságban megérkezett

FOTO és SPORTÁRUHÁZ

GUST HERMANN

Brassó, Rózsai tér 19. sz.

Állandó raktár
CONTINENTAL,
TRIUMPH és
ADLER irógépekben.
Fizetési könnyítések.
HANS CLOOS

BRASSO — **SEGESVÁR**
Fekete-utca 19. — 2076 — Kút-tér 1. sz.

Meghalt Lee Stack tábornok

Az angol kormány komoly lépésekre készül — Az arabok elkecsereződése nőttön az angolok ellen

KAIRO. (A Brassói Lapok tudósítójától) Az a merénylet, amelyet eddig ismeretlen tettesek követtek el Kairóban az egyiptomi angol hadsereg főparancsnoka, Sir Lee Stack tábornok ellen, következményeiben beláthatatlan jelentőségűvé vált. A tábornok, gondos ápolás ellenére,

tegnap délután belehalt sérüléseibe

s az angol kormánynak most multhatatlan kötelessége, hogy a merényletért Anglia presztízse szempontjából is elégtételt szerezzen.

A merénylet, amelynek az angol hadsereg egyiptomi főrepräsentánsa így esett áldozatul, csak egyik halovány és gyenge

megnyilvánulása annak az elkecsereződésnek, amely a szabadságra és függetlenségre törekvő lakosságot betölti.

Az angol uralom alatt élő arabok előtt a háború befejezése után megcsillant az angol uralomtól való szabadulás vágya, s ez a vágy csak növekedett az elmúlt évek folyamán. Az angol kormány, hogy csillapítsa ezt a vágyat, okos politikával némi függetlenséget garantált, s azóta látszólag békesség uralkodott Egyiptomban. A lelkek mélyén azonban tovább is lázongott a vágy, s ennek megnyilvánulása volt most a kairói robbanás, amely életét vette az angol főparancsnoknak.

Az egyiptomi kormány mindent elkövet, hogy a veszedelmet Egyiptom felől elhárítsa, s Fuad, egyiptomi király a hadsereghez intézett kiáltványában.

sulyosan elítéli

a merényletet.

Londonban óriási felháborodást, diplomáciai körökben pedig mély benyomást keltett a merénylet, valamint a tábornok halálának híre. Az angol kormány

rendkívüli minisztertanácsot

foglalkozott a gyilkosság ügyével, s a lapok közlése szerint a kormány felette komolyan fogja fel az esetet s mindenki biztosra veszi, hogy

az egyiptomi kormánynál hamarosan erélyes lépések történnek.

Valószínű azonban, hogy az egyiptomi kormány lojális nyilatkozattal, esetleg a bünyösök szigorú megbüntetésével elsimítja a dolgot, már csak azért is, mert az egyiptomi benszülöttek szabadsághozza még nem érett meg annyira, hogy sikeresen felvehesse a küzdelmet az angol hegemonia ellen.

„A holnap titka“

„A holnap titka“

„A holnap titka“

„A holnap titka“

„A holnap titka“

„A holnap titka“

„A holnap titka“

?

bemutatója holnap

vasárnap a Modern Mozgóban, főszerepben

Korda Maria és Werner Krauss.

KAVIAR A LEGJOBB HETILAP

Hogy működik a zetelaki segélybizottság?

Az ügyvezető alelnök felvilágosító levele — „Múltán mondható apagyilkosnak, aki ezekből a pénzekből egy fillérét is ellop.“

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától) Néhány nappal ezelőtt tudósítást közöltünk arról, hogy a zetelakai segélyezés munkája igen lassu léptekkel halad s eddig még alig végzett valamit. E cikkünkre vonatkozóan ma főszervezőnk az alábbi levelet kapta, mit a jó ügy érdekében teljes terjedelmében közzé teszünk, — természetesen fenntartva azt a jogot, hogy annak egyes részleteire tudósítónk esetleg megtehesse a maga objektív észrevételeit.

Ime a levél:

Nagyságos

Dr. Szele Béla urnak,
A Brassói Lapok főszervezője
Brasov.

A »Brassói Lapok« folyó hó 14-i számában »Nem ad pénzesegélyt a vármegyei segélybizottság a zetelakaiaknak« cím alatt megjelent cikkkel hírlapi polemikát nem fogok folytatni, de a segély-akció érdekében — a nagyközönség tájékoztatására mégis kérem az alábbiak közlését.

A segély-akciót egy bizottság vezeti. Ez nem vármegyei, hanem helyi, zetelakai bizottság. Tagja az elnökön (prefekt) és alelnökön (subprefekt) kívül a községi bíró, az esperes plebános, a tanító, a jegyző, a postamester, aki egyik legtekintélyesebb székelygazda és két tűzkárosult, a legszegényebb és a legzordagabb, továbbá egy okleveles főmérnök, és egy zetelakai származású ügyvéd. A bizottság üléseit kizárólag Zetelakán tartja: határozatait kizárólag ezen üléseken hozza, intézkedéseit kizárólag ezen határozatok irányítják.

A bizottság legelső célja, — helyesen ítéve: feladata — az elpusztult hajlékok újjáépítése. Faanyag van, egyéb anyag beszerzéséhez a bizottság nyújt segélyt. A bizottságnak igenis,

elhatározott elvi álláspontja,

hogy ezt a segélyt nem készpénzben, hanem a szükséges anyagok természetben való biztosítása által nyújtja. Ennek legelső célja ismét csak az, hogy a hajlékok felépítése biztosítva legyen, tehát a segély tényleg erre acélra fordíttassék, tehát nehogy a készpénzbeli segély az építkezés halogatója által elforgácsoltassék, vagy éppen elfecséreltessék.

További cél, hogy az anyagok beszerzése így tömegesen történik, amivel kétségtelenül megtakarítást lehet elérni.

Az alapítvány anyaga biztosítva lévén, további legfontosabb anyag — nemde — a tetőcserép (zsindely, vagy zsupfedés tiltva van.) A bizottság itt a beérkezett 8—10 ajánlat közül egyhangu határozattal választott két segítőnek azt, amelyik ár és minőség tekintetben a legelőnyösebb volt.

A cserép kiosztásánál azt a kulcsot állítottuk fel, hogy minden tűzkárosult legalább (mintegy létminimumképen) 2000 darab cserépet kap 33 százalékos árral. Sajnos, még nem áll annyi pénz rendelkezésünkre, hogy egészen ingyen adhassuk. Mit ért a cikkíró az alatt, hogy ezt a cserépet a fejenként előírt, zott négy-négy ezer lej fejében adja a bizottság: ezt nem tudom.

Nem igaz, hogy ezen határozat meghozatala ellen a tűzkárosultak, mind egytől-egyig tiltakoztak. Hiszen a határozathozatalban a tűzkárosultak kiküldöttje is részt vett s a bizottság biztosította azokat, akik már előzőleg tett egyéni megrendelések által obligóban vannak, afelől, hogy ezt a segélyezésnél figyelembe fogja venni.

Nem igaz tehát az sem, hogy a bizottság kimondta volna, hogy minden más honnan történt megrendelés semmis. Azokat a megrendeléseket azonban, amelyeket egyes tűzkárosultak a községbe kiküldött agensek útján, tehát törvény által tiltott módon tettek, a

bizottság igenis érvénytelennek tartja

s ezeknek érvénytelenítése kívánatos volna, mert — amint fentebb jeleztem, — ezeknél előnyösebb ajánlatot tudott a bizottság elérni. Ezek ellen az agensek ellen egyébként a kihágási eljárás is folyamatban van a helybeli primpretura előtt 252—1924 contr. szám alatt.

Mindenki, aki segélyakcióval már foglalkozott, vagy aki elfogulatlanul helyesen tud elképzelni egy segély-akciót, — be kell lássa annak lehetetlenségét és tarthatatlanságát, hogy a segélypénzeket az egyes gyűjtők maguk osszák ki a károsultak között.

Hová vezetne ez! Ugyan kinek adná egy bányászi Takarékpénztár, — vagy egy regálbeli másik, — avagy egy kolozsvári harmadik gyűjtő az általa gyűjtött tíz-husz, vagy száz-ezer lejelet? Honnan tudná az egyik, hogy kinek juttatott már a másik és hogy tudná megítélni mindenik a károsultság mértékét? Kétségtelen, hogy a szétosztás leghelyesebb és egyedüli módja csak centrális, azaz, hogy is az csak a helyi viszonyokkal ismerős helyi-bizottság útján történhetik. Aztán a segélygyűjtésnek törvényes szabályai is vannak amelyekhez alkalmazkodni kell (Legea privitoare la reglementarea si controlul apelurilor la contributia benevola a publicului. Publicat in Monitorul Oficial No 51, din 8. Iunie 1923.)

Az anyagban nyújtott segélyezésen kívül gondoskodott már a bizottság gabona-segélyről is, ezek mellett

bizony elkélne a készpénzbeli segély is,

de sajnos, ezidig még nem járt az akció olyan eredménnyel, hogy erre is lehessen juttatni. Keserves lesz a tél kétségtelenül. De előttünk a szenvedéseken keresztül is, ott lebeg a legfőbb cél: tavaszra 80 elpusztult székelyhajlék fog újra felépülni. Eddig nem lehetett. Az egész leégett telek-komplexumot szabályozás alá kellett vonni, mert

a telkek és felépítmények zsufoltóságát, ami a katasztrófát oly nagy mértékűvé tette, meg kell szüntetni.

Ez sok időt vett igénybe, ami az építkezések megkezdését késleltette. De a fillérek ezalatt is szaporodni fognak, s megragadom az alkalmat, hogy a nagyközönség könyörületességét ezúttal is serkentsem, szeretettel kérvem, hogy tegye le mindenki áldozatát ezen oltáron is.

A Főszervező Urhoz is van egy kérés.

Aki ebből a segélypénzből egy fillérét is ellop, azt, nemde,

múltán lehet apagyilkosnak kiáltani.

Kérem a Főszervező urat és jövőre való tekintettel ezúton kérem az összes sajtóorgánumokat, ne méltóztassanak egyoldalú rágalomokkal és kiszínezett gyanúsításokkal támadó cikkeket — a segély-akció befejezése előtt — a nyomtatott betű erejével odakölcsönözni. A gyanúból valami mindig tapad, a nagyközönség ingerlékeny és fogékony a gyanu iránt, nekünk pedig nem ez, hanem a könyörületesség és az adakozás szeretetét kell most ébrentartanunk.

Nem lopunk, nem panamázunk, nem »buzlik« sehol semmi, nincs, »kutyaeltérteve« sehol, befogunk számolni mindenről és akkor állunk a nyilvánosság ítélszéke elé.

Nagyon kérem méltóztasson soramnak egész terjedelmükben b. lapjában helyt adni, amiért köszönetem kifejezése mellett, maradtam kiváló tisztelettel

Székelyudvarhely, 1924 nov. 19-én.

Szabó Gábor,

subprefect, a segélybizottság ügyvezető alelnöke.

Kereskedőink gonoszul kihasználják a romániai bizonytalan jogviszonyokat

Budapestről jelentik: Mintegy 6—8 héttel ezelőtt tömegesen mentek le Romániába magyar kereskedők, akik ott főleg diót vásároltak. Akkoriban 20 lejért prima árut is kaptak, főleg papírhéjat, amelynek nagy részét aztán tovább is adták. Időközben nemet kereskedők is megkezdtek bevásárlásukat Romániában, a dió ára napról-napra emelkedett és ma már elváromlatlanul Körös állomáson 26—27 lejért is adnak a dió kilogrammjáért. Látna az áruemelkedést a romániai kereskedők egy része nem hajlandó állani régebbi kötéseit és értesítette ügyfeleit, hogy amennyiben ragaszkodnak a szállításhoz,

nyugodtan megindíthatják a pert a kikötött tozsdebiróságon.

Ez a szokatlan eljárás kinos helyre sodorta azokat a budapesti cégeket, akik most nem tudnak eleget tenni külföldi szállítási kötelezettségeiknek, sőt lehetséges, hogy emiatt karácsony táján átmeneti hiány áll be a dióban.

A BRASSÓI LAPOK ERDÉLYI HIREI

BRASSO

— Biztosítva van a kölcsön a villanyra. Ciurea Joachim dr. vármegyei prefektus, Schnell Károly Ernő dr. polgármester és Socaci Emil helyettes polgármester végre a mai napon Bukarestben érintkezésbe léphettek a Banca Nationala igazgatójával a brassói villanyos áram megteremtéséhez szükséges 40 millió kölcsön megszerzése érdekében. A tárgyalás eredményéről konkrétumot ma még nem lehet tudni, magánértesüléseink szerint azonban a kölcsönügye biztosítva van. A prefektus és a két polgármester különben holnap tér vissza Brassóba.

— Megölte az elektromosáram. Tragikus módon fejezte be életét Péter Sándor, a helybeli Fischer Otto cég kézdívasárhelyi származású villanyszerelője. A villanyszerelő a cementgyár megbízásából egy transzformátor ládán javítási munkát végzett, miközben önhibáján kívül érintkezésbe jutott az elektromos árammal, amely egy pillanat alatt agyonstajtotta a boldogtalan fiatalembert. Te metése holnap, szombaton lesz.

— Az Independent Ouden Good Temp-lar román páholya e hó 23-án vasárnap délután három órai kezdettel nyílt előadást (énekszámok, szavakatok, beszédek) rendez, melyre a rendezőség az érdeklődőket meg hívja. Belépődíj nincs.

— Szent Antal-estély. A brassói román. kath. nőgyűlés november 23-án, vasárnap délután 6 órakor tartja a polgári fiú iskola rajztermében idei második Szent Antal-estélyét. Az estély műsora a következő: 1. Cselló-szólo zongorakísérettel, játsza Petrisor 2. Verhaeren: A szél. Szavalja Nagy József. 3. Szabad előadás. Tartja Ters-tyánszky Sándor, főgimnáziumi tanár. 4. Chopin: Ballada, játsza Simay Viktor, főgimnáziumi tanár. 5. Bethlen Margit grófnő verseiből szaval Marincsu Baba. 6. Alkalmi kuplék, énekl. X. Y. Belépődíj nincs, de adományokat az egyesület szegényei számára köszönettel fogadnak. Az estély háziasszonyai: Huguák Tádéné, Terstyánszky Sándorné és Halász Gyuláné.

— Szolgáltatás gyógyszerárak. November 22-től, december 6-ig a déli, éjjeli és vasárnapi szolgálatot Schmidt Károly „Medve-gyógyszertára”, Árvaház-utca 1 szám alatt és Tulliu György Szt.-Mária gyógyszerár Kolostor-utca 36. szám alatt látja el.

TEMESVAR

— Zombolyán magyarul tárgyalhatnak az ügyvédek. A zombolyai ügyvédek kérelmére, akiknek a község átvételéig szerbül kellett tanulniuk, az igazságügyminiszter két évi haladékot adott a román nyelv elsajátítására. Zombolyán addig is magyarul tárgyalhatnak az ügyvédek.

— Temesvár csak a jogokat vállalja a kegyuraságból. Pacha István apátplebános halálával megüresedett gyárvárosi plebánia betöltése komplikáltnak látszik. Tulajdonképpen a város volna a kegyur, de évek óta hivatásával járó kötelezettségeit nem teljesítette, amennyiben a plebánot és a lelkeseket nem a város, hanem maga a hitközség, tehát a hívek fizették. Most a megüresedett egyházi hivatalt mégis a város akarja betölteni. A plebánia vezetésével Pacha Ágost adminisztrátor ideiglenesen Wetzé György temesvár-józsefvárosi valamint Kleits József gyárvárosi káplánokat bízta meg.

— Budapesten is berendezett lakása volt Deák Lászlónak. Jelentettük a napokban, hogy a rendőrség Deák Lászlót a Baltic American Line temesvári hajó-társaság igazgatóját letartóztatta. Deákról most kitűnt, hogy Budapesten fényesen berendezett lakása van, amelyet arra az esetre tartott készenlétben, ha üzemei kitűdnének és szöknie kell.

— Miért szünetel a cégbejegyzetés Temesváron. Kereskedelmi körökben nagy visszatetszést kelt, hogy a törvényszék céghivatala már hónapok óta egyetlen új cégjegyzést sem eszközölt. Ennek egyrészt az az oka, hogy a cégbejegyzők től állampolgárságot igazoló okmányt követelnek, illet azonban a város szeptember huszonötödike óta nem ad ki, másrészt pedig az óriási személyzet hiány is akadályozza. A céghivatal illető tisztviselőjének napról-napra tárgyalásokra kell bemennie és így eredeti hivatalában nem dolgozhat.

— Magyar színi élet a Bánságban. A Bánságban megnyílik a magyar színi évad. Zombolyán ma kezd meg a tél szezon. Tibor Dezső vállalat, Temesvárott pedig december 3-án nyílik meg a magyar színház. Ez alkalommal Fekete Mihály társulata a Pillangó kisasszony című operát hozza színre.

— Helyreállt a boka a Turul-gyárban. A Turul-gyár ügye a primár előtti lefolyt tárgyaláson békésen elintéződött. Mindkét fél kötelező nyilatkozatot írt alá, amely szerint ezentul respektálni fogják a kollektív-szerződést. Az igazgatóság kijelentette a munkásoknak, akik azt hitték, hogy egy munkásszony mint agent provokátor szerepelt, hogy a gyárnak nincsenek bérredukálási törekvései, viszont a munkásság kötelezte magát arra, hogy az igazgatóság által készített munkásbeosztást respektálja. Azt a munkást, aki viselkedésével a sztrájk kitörését elősegítette, az igazgatóság más osztályba osztja be. A munka holnap reggel az egész üzemben megindul.

— Sikkasztó utazó. Boullen Pierre itteni francia konzuli ügyvivő, aki több francia kereskedelmi házat képvisel, az ügyészségen fel jelentette Steiner Adolf utazót, aki egyik francia cégnek százezer lejtt inkasszált, de csak huszezer lejjel számolt el. Az elikkasztott pénzt saját céljaira használta fel. A bünygyi eljárást megindították ellene.

— Meglopta a lakásadónőjét. Krecsán Luzja józsefvárosi asszony éjjeli szállást adott Weber Mária boksari leánynak. Reggelre Krecsán Luzja arra ébredt, hogy Weber Mária eltűnt, de vele együtt eltűnt Krecsánné ruhája, takarékkönyve, ékszere és készpénze mintegy százhatvanezer lej értékben. Krecsánné feljelentésére a boksari rendőrség letartóztatta Weber Máriát, aki azonban egy órizetlen pillanatban megszökött.

— Öngyilkos lett, mert nem tartóztatták le. Egy közismert gyárvárosi vendéglős házalo üvegesektől pénzt kapott megörzés végett. Az összeget, negyvenezer lejt, azonban a vendéglős elkártyázta, majd önként jelentkezett az ügyészségen és kérte, hogy tartóztassák le. Az ügyészség azonban nem tett eleget a különös kérdésnek, mert nem volt ellene feljelentés. A vendéglős erre láthatólag elszomorodott, nagybuzan elment és azóta nem tért haza. Mivel az eset már három nappal ezelőtt történt, azt hiszik, hogy a szerencsétlen helyzetbe jutott ember öngyilkos lett.

KOLOZSVAR

— Nem jelent meg a szélhámos álmer-nők a mai tárgyaláson. Sokszor foglalkozott már a Brassói Lapok Schmith Oszkár a szélhámos álmernök ügyével. A szélhámos ügyeinek ma lett volna a fő tárgyalása, Schmith azonban nem jelent meg, mire a bíróság úgy határozott, hogy ha a legközelebbi tárgyaláson sem jelenik meg, körözö levelet adnak ki ellene.

— Felemelték Kolozsvármegye költségvetését. Szerdán délelőtt a belügyminiszterium számvizsgáló bizottságának tagjai Kolozsváron jártak és ellenőrizték a megye számvitelének tételeit. Ugyanekkor a bizottság értesítette az alispánt, hogy a vármegye költségvetését négy millióval felemelik, ellenben az utépítésre kért kilenc millió lej helyett csak két milliót engedélyeznek, de kilátásba helyezték, hogy az utépítés céljaira pótladó kivetését fogják engedélyezni.

— Büntény, vagy szerencsétlenség. Ma d. u. értesítették a rendőrséget, hogy Tömösi Samu 63 éves magánzó és felesége már napok óta nem mutatkoztak. A szomszédok annak a gyanújoknak adtak kifejezést, hogy az öreg házaspár valami szerencsétlenségnek lett áldozata, mire a rendőrség feltörte lakásuk ajtaját. Az öreg házaspár eszméletlen állapotban feküdt és a szobában gázzal volt érezhető. Tömösi és feleségét kivitték az udvarra, ahol az élesztési kísérlet részben sikerrel járt, mert az asszony visszakapta eszméletét, a férfit azonban nem lehetett életre kelteni. Megállapították, hogy a házban nincs gázvezeték s így azt hiszik, hogy az uccai vezetékbe ömlött be a szobába a gáz, de azt nem tartják kizártnak, hogy a házaspár büntény áldozata lett.

MAROSVASARHELY

— Diaconescu nem hagyja magát. A közoktatásügyi miniszter, mint Marosvásárhelyről jelentik, az áthelyezett Diaconescu áll. kereskedelmi iskolai igazgató helyére dr. Gulgurult, a katonai liceum volt tanárát nevezte ki. Nem tudta azonban elfoglalni az állását, mert Diaconescu Bukaresiben járt és ott oly meggyőző erővel hivatkozott neje áldotti állapotára, ami miatt az iskolaépületből ki nem költözhettek és arra, hogy politikai hajszára áldozata, hogy a miniszter elérkeznyült és új bizottság kiküldetését határozta el.

— A magyar színészet sérelme. Bredeanu vezetése alatti csütörtökön este egy román színjátszó társaság kezdte meg előadásait Marosvásárhelyen. Szendrey Mihály színigazgató a színházat, mely magántulajdon, s melyből a művészet-ügyi miniszter rendelete értelmében nem költöztethető ki, kénytelen volt a román társaságnak átengedni és ő a kulturpalotába költözött át társulatával. A város, hogy Szendreynek súlyos kényszerhelyzetét és kárát méltányolja, Szendrey el minden est után, amikor a kulturpalotában kénytelen játszani, ötezer lej bérösszeget kell fizetnie. Ezt is a jog, a méltányosság és a miniszter nevében, aki a magyar színházat csak arra az esetre kötelezi a színház átengedésére, ha az városi tulajdon.

Battik

bőr és selyem munkákhoz

szerszámokat

egyenként és sorozatokban postafordultával gyorsan szállít:

794

MECHANIKAI VÁLLALAT

NURIDSÁNY utóda MANN

Tg.-Mureş, Str. Sf.-Gheorghe No. 7.

Baumgarten Géza, Marosvásárhely, Fő-tér.

BUTORÜZLET Telefon: 194.
Fűrdőtulajdonosoknak árenda mény — Heverők, ágybetétek, hajlított székek, zománcolt hálozobák, jutányos áron. — TELJES LAK-BERENDEZESEK.
Kedvező fizetési feltételek!

VARRÓGÉPÜZLET Telefon: 114.
Szabomesterek 15 drb 18/33 Central Bobbin-varrógép jutányos áron eladó (egyenként is). Varrógépek, alkatrészek, kerékpáralkatrészek, fegyverjavítások, javító műhely.
543 Kedvező fizetési feltételek!

Rador (429)

Dél-Amerikába utazik most az egész világ

COSULICH LINE

BUKUREŞTI, Calea Griviţei 181. triesti hajóársaság hajóin.

FIKOK: Timisoara Strada I. C. Arad Strada Emi- Oradea-Mare Strada Sf. Cernaui Strada

Newyorkban kifosztották Fedák Sárít

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Hónapokkal ezelőtt ment ki Amerikába Fedák Sári, a budapesti Király Színház nagynevű primadonnája. Mint annyi sok magyar művészt, Fedák Sárít is a dollárláz vitte át a tengeren túlra, mesés összegeket keresett egy-egy fellépésével és mindenütt, ahol csak megfordult, hírnevet és dicsőséget szerzett a magyar művészetnek. Fedák Sáriról a legutóbbi utazása idején terjedt el az a hír, hogy hajója elsüllyedt.

Legutóbb Király Ernő és Kosáry Emma társaságában turnézott Fedák Sári Amerikában. Tizenöt fellépésre kötötték le a művész társaságát, de olyan hatalmas sikerük volt, hogy a tizenöt fellépésből hatvan fellépés lett, sőt Fedákot annyira megszerették az amerikaiak, hogy még ezután sem engedték haza és míg Királyék hazajöttek, Fedák Sári továbbra is kint maradt. Ez volt a peche a szerencsétlen Zsazsának. Tegnap ugyanis nővérehez, Fedák Irénhez Newyorkból a következő szövegű távirat érkezett:

„Impresszárióim, Hollósi és Vajda mindenből kifosztottak, kérek sürgőnyleg ezer dollárt”

Először azt hitték, hogy a távirat hamis, arra gondoltak, hogy valami szélhámos küldte, ezért Fedák Irén a budapesti amerikai követség útján kérdést intézett Newyorkba, ahonnan megjött a válasz is, hogy a távirat megfelel a valóságnak. Így a kért ezer dollár táviratilag elment Zsazsának.

Bud János helyreállítja a hitéletet szabadságát

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Bud pénzügyminiszter az egységes pártban beszédet tartott, amelyben kijelentette, hogy a pénzügyi politika alapja csak értékálló egységes pénz lehet. A pénzérték biztosítása mindennél fontosabb. A gazdasági életben a szabadságot tartja a legfontosabbnak, s ezért szándéka a hitéletet korlátainak eltávolítása. Fontosnak tartja továbbá az adópolitika revízióját, a fogyasztók terheinek könnyítését. Meggyőződése szerint feladatát csak a közvélemény támogatásával oldhatja meg. Az ország pénzügyi és gazdasági helyreállítását különben semmitte politikai, vagy pártszempont nem fogja befolyásolni.

Szeremley Sámuel meghalt

Hódmezővásárhelyről jelentik, hogy Szeremley Sámuel református lelkész, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, a híres történetíró tegnap délelőtt nyolcvannyolc éves korában elhunyt.

Prima minőségű

bükk tűzifa

aprítva házhoz szállítva, megrendelhető bármilyen mennyiségben

SIPOS FERENC

fakereskedőnél

Telefon 5-84 Buzasor 9. sz. alatt Telefon 5-84

Ugyanígy megrendelhető vagonfételben hasábos állapotban is. 6645

Vadászati jog bérbeadása

Zizin (Zajzon) község előjárásága t. evi nov. 29-én d. u. 3 órakor a községvezetőség megrendelt zárt írásbeli versenytárgyaláson 1924. febr. 1-től számított 3 évre bérbeadja a községnek kb. 7000 k hold gyakorolható vadászati jogot. Kiküldési ár 8500 Lei, bántarék 10% 6144

SZERELVÉNYEK,

olajak, gépszijak, szerzők, gummiárak, fémek, tömítések, tisztítóanyagot és mindenféle műszaki áruk

KAMARYT & MEDER cégnél
BRASOV-TIMISOARA.

HIREK

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla
Kolozsvári fiókszerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand (v. Wesselényi Miklós-ucca) 22. — Telefon 6-36.
Marosvásárhelyi fiók (szerkesztőség és kiadóhivatal): Piața Regele Ferdinand 18. Telefon 177.
A Brassói Lapok egyes példányának ára 4 lej, vasárnap 5 lej; Bukarestben 1 lejjel drágább; Ausztriában 2500 o. K., Csehszlovákiában 1 cK., Jugoszláviában 2 Dinar, Magyarországon 2000 m. K., Franciaországban 50 centimes, egyebütt 6 lej értékű valuta.

Vasárnap, november 23.

Katolikus naptár: Kelemen püspök. — Protestáns naptár: Kelemen. — Görög naptár: Amfilok. — Izraelita naptár: 5685. Hesvan 26.

A nap kel 7 óra 23 perckor, nyugszik 16 óra 40 perckor. — Legközelebbi holdváltás: újhold november 26-án 19 óra 15 perckor.

Időjárás: Vátozás nem várható.

A rádió-rendőr

Newyorkból jelenti a táviró, hogy egy szellemes amerikai fizikus, aki szabad óráiban Hugo Gerusbach névre hallgat, felalálta a rendőr-automatát. Vagy automatarendőrt. Precízen: a rádió-rendőrt. Ez a lelketlen, szívtelen szörnyeteg polgári foglalkozására nézve gépember, amelyet, helyesebben, akit rádióhullámok dirigálnak, gázolmotor hajt előre, rádiójelzésre valóra zóan bőmbőlve, ólomkorbácsot forgatva, valto fénysugarakat lövelve és könnygáz árasztva harcol a renitens tömeg ellen.

Ez a találmány a rádióval kapcsolatos csodák legremekesebbje. Persze ez a minden képzeletet felülmúló konstrukció ezidőszereint csak papíron van megszerkesztve, de ahogy mi ezeket az amerikai fizikusokat ismerjük, máris biztos remélhetjük, hogy a legközelebbi háborúban sorkatonaság helyett ilyen jólsevefolt rádiógépekkel találjuk magunkat szemközt.

Tessék elképzelni, hogy ez a találmány kicsoda örületes perspektivákat helyez kilátásba. Nem lesz hatalom, amely boldogulni tudna azzal a kormányval, amely megkapja a rádió-rendőr szabadalmát. Tessék elképzelni például, ha liberális kormányzatunk rendelkezhetne néhány tucat ilyen automatarendőr felett. Még a kedves dédunokáink is átkoznák annak az amerikanusnak az emlékét.

— **Tanácselnöki kinevezés.** Csathó László volt brassói járásbíró a budapesti törvényszékhez tanácselnökké nevezték ki.

— **Jorga Erdély történetéből tart előadást.** A bukaresti akadémiában Jorga Miklós a napokban két előadást tart erdélyi témáról. Az egyik: A Beldi-család birtokai a román országokban, a másik: Az első nyomtatott világtörténet Erdélyben.

— **Kis félreértés.** Snowden, volt angol munkásügyi miniszter és neje többször rendeztek fogadóestét és egy alkalommal gróf Szapáry László londoni magyar követel is meghívták. Az együttlélt nagyon szívélyes volt, mindaddig, míg kis félreértés nem történt. Snowden ugyanis Szapáry grófnét összetévesztette Karolyi grófnéval, és jóhiszeműen olyan nyilatkozatokat tett a Horthy és Bethlen rezsimről, amik a magyar követ ne-jének méltán rosszul esett. Így Szapáry grófné talán még örül is, hogy az angol munkáspárt lekerült a hatalomról.

— **A hideg áldozatai.** Newyorkban a nagy hideg következtében tíz ember megfagyott. Több tűzvésznel hiába kísérelték meg az oltást, mert a vezetékekben megfagyott a víz.

— **Könyvkedvelők figyelmébe.** Bármely — bárhol hirdetett könyv ugyanazon áron kapható nálam. Egyes könyveket, valamint egész könyvtárakat jó áron veszek. Eladandó könyvekről jegyzéket kérek. Keszey Albert könyvkereskedő, Cluj-Kolozsvár.

— **Az elbrehaladásnak megfelelően,** fővárosi minta szerint műtermemmel berendeztem felvételekre villanyfény mellett. Ezáltal azon kellemes helyzetben vagyok a napfénytől függetlenül borus időben és este is fénykép felvételeket készíteni, melyeket a napfény mellett készült felvételektől nem lehet megkülönböztetni. A tisztelt városi és vidéki közönség ezáltal bármikor fényképezgetheti magát és nincs rá kényszerítve egy szép napot bevárni. Naponta fényképfelvételek villanyfény mellett este 6 óráig, később csak előre bejelentésnél. Lang Henrik fényképezési műtermé, Brassó, Kapu-ucca 52 szám alatt. Telefon 746.

— **Házasság.** Székely Lajos Kézdivásárhely Gonda Piroska Zernye, folyó hó 23-án délelőlt tizenegy órakor tartják esküvőjüket Kézdivásárhelyt. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Unitárius vallásos estély.** Az unitárius nőegylet és egyházközség első vallásos estélyét folyó hó 23-án, vasárnap délután négy órakor tartja a ref. szeretetházban. Ének, felolvasás és szavaltat alkotják a műsor tartalmát. Vallásos estély végén a csaknem egészen új tartalommal megjelent új templomi énekeskönyv egyes darabjait gyakorolják felolvasók és az ifjúság. Az egyháztalálkozást és érdeklődőket tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Új kézirat Krisztus idejéből.** A londoni British Muzeumba nemrég egy Krisztus után 45-ből való papyrus került, melyet Reinach a kiváló francia tudós érdekesen magyarázott meg a francia akadémia ülésén. Reinach szerint a szöveg Claudius császár le-velét tartalmazza az alexandriabeliekhez, akiknek megtiltja, hogy a »pestist« beengedjék az országba. A pestis alatt, Claudius az akkori felfogás szerint a keresztény vallást értette és hatalmát féltette a Messiástól és tanaitól.

— **Tűz a triestzi kikötőben.** Triesztből egy »szükszavu« távirat jelenti: A kikötőben mási tűz pusztít. Az oltás eredménytelen. A hajók a nyílt tengerre menekültek.

— **Két halálos ítélet Győrött.** Győrött táviratozzák: Az iteni ítéletkönyv Tóth László főmunkatársát három rendbeli, Magyar Kálmán munkanélkülit kétféle rendbeli gyilkosságért kötélhalálra ítélte. Mindketten felebezték.

— **A Bruckner-ünnepély főpróbája** szombat délután 4 órakor lesz az Apollo termében. Beléptidij felnőtteknek 20 lej, tanulóknak 10 lej. Az ünnepi hangverseny kezdete este fél kilenc órakor.

• **Második Vasa Prihoda hangverseny.** Brassóban. A Klingsor hangversenyirodának sikerült a Fundatia Principele Carol kulturális alapítványt egy második Vasa Prihoda koncert megtartására bírni. Ezt a hangversenyt november 28-án, pénteken, a Redoutban fogják megtartani. Az új műsor többek között a Mozart-féle D-Dur 4-ik számú hegedűkoncertet és Wienawsky D-Moll koncertjét tartalmazza. Mivel a Redout terme sokkal kisebb, mint az Apollo-é, tanácsos a jegyek előzetes beszerzése, Klingsor hangversenyiroda.

(*) **Apolló.** Kifutó filmujjdonságot mutat be vasárnap az Apolló Mozgó. A halál helytartója című izgalmas meséjű, látványos kiállítású német filmipari remekmű kerül vasárnap az Apolló vásznára. Főszerepben Erich Keiser Titz és Lya Eibenschütz. A közel jövő mozieseménye: Leányok, akiket nem vesznek nőül.

A MAI PÉNZPIAC

Péntek, november 21.

(—) **Budapesti értéktőzsde.** Zárati árfo-lyamok ezrekben: Magyar hitel 550, Osztrák hitel 200, Salgó 635, Rima 143, Déli-vasut 71, Allamvasut 510, Kohó 525, Atlantica 19, Ganz-Danubius 3100, Köszén 3600, Papir-ár 38, Nasci 2700, Szlavónia 82, Földhi-telbank 285, Viktória malom 296, Kereskedel-mi hitelbank 26, Pesti magyar kereskedelmi 1390, Beocsini 1165, Urkányi 1080, Láng 128, Lipták 21, Schlick 67, Brassói 480, Zabolai 68, Baróti 29, Cukoripar 2925, Klotild 47, Iemesi szesz 220, Hungária mültrágya 282, Masz bank 22, Angol magyar 54, Leszámi-tolo 85, Magyar-Cseh 23, Nova 181, Kron-berger 12, Közuti 56.5, Csáky 15, Izzó 885, Magnezit 2700, Viktória butor 2.5, Ofa 570, Malomsoky 6, Pesti Hazai 3800, Fegyver 1325.

(—) **Zürich.** Devizák. Nyitás: egy dollár 3.18 és fél, egy angol font 24.01, száz fran-cia frank 27.42 és fél, száz olasz lira 22.52 és fél, száz cseh korona 15.50, tízezer magyar ko-rona 0.69 és fél, tízezer osztrák korona 0.73, száz járadékmárka 123.5. A belföldi pénz-piacon nem volt ártás a román ünnep miatt.

* **Modern Mozgó.** Ma vetítik utoljára a Siron tul című szentimentális drámát és a nagyszerű „Alom lovag” című vígjátékot, főszerepben Fatty partnerével Malec-el. Va sárnap szenzációs bemutató: A holnap titka, főszerepben Korda Mária, Werner Krauss.

— Tegyen egyszer próbát a Pierrot-csoko ládával: meg fog győződni, hogy a Capsa SAR csokoláde felülmúlhatatlan.

— **Orvosi köréből.** Dr. Ritter bór és nemibetegségek szakorvosa vasárnap kivételével naponként rendel Hirsch-ucca 25. I. szám alatti rendelőjében, nőknek 1—fél 2-ig, férfiaknak délelőtt 11—1, és este fél 7—fél 8-ig.

(*) **Használjon Hary-féle valódi áfonya gyógybort.**

(*) **Stanoigyarlerakat** Lepagenál, Cluj.

— Tanintézetek, tanárok, tanítók, és tanulók bármely tankönyvet vagy zeneművet nálam jutányosan megrendelhetnek. Keszey Albert könyvkereskedésében, Cluj-Kolozsvár.

(*) **ROMANUL** legkönnyebben **MEGTANULHAT** a 675 oldalt tartalmazó legjobb és legolcsóbb **ANDRASI** féle **SZÓTÁRBÓL**, melynek I. r. tartalmaz **17.000** román, II. r. **26.000** magyar szót magyarázatokkal és táblázatos **NYELVTANNA**L, ára fizetve **55 és 70** lei, egész vászonba **egybekötve 150** lei. Kapható **Benkő** Mór kiadónál Sft-Gheorghen és minden könyvkereskedésben.

(*) **Orvosi hír.** Dr. Nagy László orvos rendelőjét Arvaház-uccából Hentes-ucca 6. szám alá helyezte át. Fogad: Bel, bejáró-sebész és vér (nem) betegségeket. d. e. 10—1 és d. u. 3—4-ig.

— **Fogadjon meg a jótanácsot és használjon fog- és szájjápoláshoz kizárólag csak Chlorodont-fogkrémet, fogport és szájvizet.**

(*) **Gyomor-, bél-, máj- és epebetegségek, valamint sárgaságban szenvedők** a természetes **FERENC JOZSEF** keserűvizet nagyszerű eredménnyel használják.

(*) **Lepage Ügyvédi Határidőnapló 1925** Lei 360.

(*) **Modern röntgenlaboratórium** Mares-vásárhelyen. A Str. Calarasilor (rég. Kosuth Lajos-ucca) 1 szám alatt, a Gyulai gyógyszerár udvarán megnyitott egy modern röntgen laboratórium. Diagnostikai átvilágítások, röntgengyógykezelések, fényképezés diathermia, kétfény (quarc). Rendelés d. e. 11—1-ig, délután 5—7-ig.

SPORT

(x) **Elmaradt a Kolozsvár-Nagyvárad közötti mérkőzés.** Mint előrelátható volt, a beállott nagy havazások lehetetlenné tették a tervezett városközi revánsmérkőzés megtartását. Kiss nagyváradi szövetségi kapitány az utolsó percben, a lehetetlen időjárásra való tekintettel a mérkőzést lemondotta.

(x) **Professzionistává lett olimpiai úszóbajnok.** Newyorki jelentés szerint Normann Ross, az olimpiai úszóbajnok bejelentette, hogy ezután mint professzionista fog versenyezni.

(x) **A Puliti ügy a nemzetközi olimpiai bizottság előtt.** Lausannei jelentés szerint a nemzetközi olimpiai bizottság végrehajtó bizottsága pénteken Coubertin báró elnöklésével és Svájc, Belgium, Svédország, Franciaország és Angolország képviselőinek részvételével a Puliti affért tárgyalta. Kentisch angol delegátus indítványára Puliti Lajoux ezredes és Kovács György dr. zsűritagok megértése miatt örökre kitiltották az olimpiai versenyekről. A Folies Bergeresben történt ügy, valamint a lovagias elintézés nem befolyásolta a bizottság határozatát, mely tisztán a zsűritagoknak a verseny közben történt megsértése miatt hozta ítéletét.

Riport az Eiffel-toronyról

Harmincötéves az acélmonstrum — Kirándulás a csucsra — Az Eiffel-torony drótnélküli állomása

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Épen harmincötéve, hogy egy francia mérnök a világ legmagasabb tornyának ormára, 300 méter magasságban Páris fölött, kitzúzte a francia trikolórt. A hatalmas vas konstrukció, mely körül éveken át a legelkeseredettebb harcok dúltak, mint a modern szellem testét öltött szimbóluma, már teljes monumentalitásában szökken föl az égnek Páris évszázados kövei közül.

Új köntösben a jubiláló Eiffel-torony

Az Eiffel tornyot ez évben újra festették, acélszürke színt kapott, emeletei aransárga színben ragyognak. A rengeteg mennyiségű olajfestéktől, amit rákennek egy kilométeres körzetben érzik az olaj-szag. A toronytársaság igazgatóját kerestük föl, szívesen ad felvilágosításokat a torony mai életéről.

Rengeteg pénzbe került a torony kifestése, mondja. Több mint félmillió frankba. Negyvenezer munkaóra alatt készült el és összesen 30 ezer kiló festéket kellett rákenni. Am vegye tekintetbe az óriási méreteket! Tizenötezer vasalkatrész befestése nem kis dolog! S a 30 ezer kiló festék is csekélység, ha meggondolja, hogy a torony hét millió kilót nyom.

Kimegyünk a parkba és körüljárjuk a torony négy hatalmas köpillérét. Ezek pontosan a négy világtáj felé fekszenek. A déli pillér alatt van a gépház, mely a felvonóknak az áramot szolgáltatja. A keleti és nyugati pillérekben kezdődik a lépcső, (347 lépcsőfok, az első emeletig, 647 a másodikig, 1585 a harmadikig és 1710 a torony csucsáig.) A lépcsők szélesek és kényelmesek, s óránként kétezer ember mehet fel rajtuk, anélkül, hogy torlódás lenne. Ugyanezen pillérekben indulnak a hidraulikus felvonók is.

Föl a csucsra!

A lift megáll. Hatvan méter magasságban, az első emeleten vagyunk. Itt két vendéglő és egy színház van. Körüljárjuk az erkélyt, mindenik oldalon messé panoráma:

Szemben a Szajna tulsó partján a Trocadero, távolabb Páris új és előkelő negyede, a boulognei erdőig. — Az Invalidusok Esplanade-ja felőli oldalon a régi Páris, háttérben a Montmartre-rel, s a szürke párisi égből elővillanó Sacre-Coeur-rel. A Notre-Dame, a Saint-Jacques torony, a Louvre, az eszplanadon a készülő világkiállítás pavilonjai és vartornyai. — Egy erkéllyel tovább a Marsmezőre esik kilátás. Az invalidusok dómja, a Saint Sulpice templom és a Pantheon látszanak. A negyedik erkélyről, gyártelepek füstös sötétlő tömbjei a megdagadt Szajna csillogó sávja mellett, távolabb egy viadukt és az issy-les-moulineaux repülőtér.

Gyalog megyünk a második emeletre. A kép folyton változik. A horizont mindjobban kiszélesül. Most már a Montmartre és a Pantheon egyszerre esnek be a látókörbe. Lábaik alatt csupa vas és üveg. — A második emeleten, 116 méter magasságban vagyunk. Fényképész. Képes lap és cukrosbódék. A közeli dolgok távolodnak, s a távoli dolgokhoz ugyettség mind közelebb jutunk.

Liften megyünk föl a harmadik emeletre. Ez már egy nagy terem csupán tizenkétféle oldal falakkal. Innen még egy felsőbb nyitott erkélyre lehet

feljujni, amey 280 méter magasságban van.

— Azok a pontok, amiket a horizont szélén lát — mondja az igazgató — már nyolcvan kilométeres távolságban vannak. Az ott északnyugaton a lyoni erdő, tovább Clermont környéke, északkeletre a compiégnai-erdő, keletre Chateau-Thierry, ott délre, jól látszik a fontainebleau-i erdő, nyugatra Saint-Cloud, távolabb Vernon. Látja a longchampi és auteuili lóversenyteret?

— Ezen a terasszon volt a katonai optikus táviró leadó és felvevő. A legtávolabbi pontokra is jelentéseket lehetett leadni. Ma már persze nincs szükség rá. De ha a torony 1870-ben Páris ostromakor létezett volna! Hogy megkönnyítette volna a védelmet! Soissons-nal, Beauvais-val, Chortre-ral sőt még Rouen-nal is jeleket válthattunk volna.

— Itt fejtük fölött az Eiffel mérnök szobája. Fölötte világítóterem, s ennek kupoláján 300 méter magasságban a zászló. Hogy micsoda tudományos állomások vannak? — Legelsősorban meteorológiai állomás. Itt fön már egész más a levegő hőmérséklete, s a szelek erőssége is. Minden erősebb és egyenletesebb, mint lenn. A torony meteorológiai megfigyelés céljaira nagyon alkalmas. A mérőkészülékek elektromos uton a földalatti központ irodába továbbítják az adatokat: a szél irányát és sebességét, a hőmérsékletet, a légnyomást stb. — Megemlíthetem a légköri elektromosság, a szabadesés törvényeinek megfigyelését, a nap-spektrumét, s megemlíthetnék még egy csomó tudományos megfigyelést, melyek céljaira a torony alkalmasnak mutatkozott.

Az Eiffel-torony drótnélküli állomása

— Mindezek között természetesen legfontosabb a drótnélküli állomás. Ezek itt az anteunák porcelán szigetelő labdáikkal, a Mars mező közepén levő központi-állomáson szaladnak össze. Ducretet első kísérletei 1898-ban a torony és a Pantheon között sikertelenek maradtak, ám Eiffel mérnök nem engedett és Ferrié kapitánnyal, aki már a drótnélküli speciális listája volt, újból megkezdtek a kísérleteket. Eiffel a kísérlet minden költségét magára vállalta. »Nagyon boldog lennék — írta — ha művem a katonai táviró és a nemzeti védelem szolgálatába állíthatnám.« A siker meglepő volt. A felvevő-állomást a Marsmezőn egy kis fabódében helyezték el s először csak rövid távolságokra beszéltek. 1904 és 1905-ben már 400 kilométeres sugárkörben. A marsmezei kis állomás már az összes angol állomásokkal beszélhetett. Ekkor megnövelték az anteunákat, melyek száma most már négy lett, s a várossal való hosszas tárgyalások után végleges katonai drótnélküli állomás felállítására lehetett gondolni. Az új állomás már három ezer kilométeres körletben óceánjáró hajókkal beszélhetett, s felfogta a naueni, az irországi és északamerikai állomások jeleit. Fölbecsülhetetlen a szolgálat amit nekünk a háboru alatt tett. A marnei csalat nélküle alig nyerhettük volna meg.

Az Eiffel torony ma a civilizációt hirdeti Páris melankólikus multja fölött, drótnélküli állomása a világ minden városával beszél s éjjel villanyárja riasztja el a romantika kísérteteit.

Csaknem egy évszázad

bizonyítja, hogy mindig elől járt, a „FRANCK” kávé-pótlék mindenütt közkedvelt. És jogosan! Mert volt és marad a legjobb.

KÖZGAZDASÁG

Nincs orvoslat a rosszhiszemű csőd-kérések ellen

A hitelezők legujabb zsarolási eszköze az adósokkal szemben — Mi az oka a sok aktív csődnek?

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az ország nyög a gazdasági válság alatt, de itt Brassóban, ahol a kereskedők és vállalkozók zömét kipróbált, szolid elvek alapján dolgozó a mérsékelt nyereséggel megelégedő egyének alkotják, kiknek jótékony befolyása érezhető az újabban beékelődött elemeken is, még a mai súlyos válság idején sem jutottak cégek csődbe s nem jelentettek be fizetéseképtelenséget. Pénzügyi nehézségek itt is vannak, de a vállalt kötelezettségek nem nőnek túl a teljesítő képesség s a rendelkezésre álló források határain. Ugyanazt mondhatjuk el Erdély régi ipari s kereskedelmi körülményeiről, ahol a gazdaság egy részét szászselemek alkotják.

A könnyen gondolkozó és felszínes elemekből kereskedőkké avanzsált iparlovagok különben a mai válságos viszonyok között is megtalálják az alkalmat, hogy konjunktúrális üzelveiket folytathassák. Rájuk nézve jelenleg az a körülmény, hogy a rendes peres eljárás évekig elhúzódó izgalmas, fáradságos, s főleg költséges processzussal jár, alkotja a konjunktúrát. A nagyszámú fizetéseképtelenséget bejelentő cég között van sok olyan cég is, mely a fizetéseképtelenséget konjunktúrális alkalmának tartja a könnyű és gyors haszonyszerzésre és megvagyonosodásra. Vannak a pénzügyi válság által valóban sújtott és akcióképtelenné tett vállalatok mellett szép számmal olyan cégek és vállalatok is, melyek visszaélnék a mai helyzettel s bár erre kényszerítő körülmények okot nem adnak, fizetéseképtelenséget jelentenek be, azaz kényszer-egyezségi tárgyalásokra tesznek ajánlatot hitelezőiknek, abban a reményben, hogy ezek követelésük jelentékeny részétől elállanak, csak azért, hogy pénzügyi részéhez minél előbb hozzájussanak már most s hogy a hosszadalmas pereskedés kellemetlenségeit s kiadástöbbleteit elkerüljék. Az igazságszolgáltatás lassu menete és éppen emiatt labilis volta nem igen ad módot arra, hogy az ilyen panaszok méltó büntetésüket elnyerjék, s kihasználva a helyzet által nyújtott alkalmat, tovább üzérkednek a kereskedői tisztesség és bizalom rovására. Ez anomália ből is a tisztességes kereskedelemnek támad kára. Az ily visszaélések kiszorítása s a tisztességes kereskedők érdekeinek megvédésére alakult a Hitelezői Védegyület, amely azonban jótékony kettős irányu hatását még nem érezteti.

A jelenlegi szorult gazdasági viszonyok amelyek miatt a kereskedők nehezen tudják kötelezettségeiket teljesíteni, másik új anomáliát hoztak felszínre, amelynek éle éppen

a nehéz helyzettel sújtott tisztességes és hitválasos kereskedők érdekei ellen irányul. A mai súlyos válságban ugyanis a hitelezők egyre nagyobb erőfeszítéseket tesznek, hogy követeléseiket megkaphassák. Mivel pedig a hosszadalmas és költséges peres eljárás után ezt nehezen érheti el, újabban gyorsabb, olcsóbb, de annál radikálisabb módhoz folyamodtak. Ez az új módszer pedig abban áll, hogy

a hitelezők a késedelmeskedő adós ellen minden további nélkül csődtől kérnek

Ennek az eljárásnak a hitelező szempontjából tényleg megvan a az előnye, hogy nem jár több költséggel, mint az csődtörvény, bélyegilletéke, azonkívül pedig az a kereskedő, aki ellen csődtől kérnek, igyekszik minden körülmények közt azt a követelést, amelynek alapján ellene a csődtől megkérték, kiengyeníteni, mert különben a csődeljárás alatt még akkor is tönkremegy és teljesen elveszíti hitelét, ha a csődtől nem is nyitják meg ellene. Ilyen körülmények között ez az eljárás bizonyos mértékben túlságosan erőszakos és éppen ezért kereskedői körökben elégedetlenséget keltett. Az elkeseredést még növeli az is, hogy a késedelmes adós kárát is tartozik fizetni és a csődkérő hitelezők csak abban az esetben vonják a csődkérvényt, ha az adós ezt a késedelmi kamatot s megfizeti. A mai súlyos gazdasági helyzetben, amikor az őszi forgalom alig éri el a múlt évinek egyötödét, a hitelezőknek ez az eljárása még jobban fokozza a kereskedelem válságát és egészen bizonyosan a kisebb cégek egész sorának összeomlását fogja előidézni.

Még mindig nincs megállapodás a Baldwin-céggel. Bukarestből telefonálja tudósítónk: Kormánykörökben néhány nap óta azt híresztelik, hogy Brătianu Vintila pénzügyminiszternek sikerült a Baldwin-céggel létrehozni a megegyezést. Megbízható helyről nyert értesülés szerint ez a hír nem felel meg a valóságnak, s abból csak annyi igaz, hogy Brătianu pénzügyminiszter új alapon indított tárgyalásokat Jay Péterrel, az Egyesült Államok miniszterével, megegyezésről azonban szó sincs.

A Brassói Lapok hirdetéseit naponként százezer ember olvassa.

A NAGYON SZÉP FÉRFI

Jeanne Marni regénye

Franciából fordította: Halász Gyula

Megszakítás nélkül, de szomorúan és elfogódottan hallgatta meg a vizsgán történetét

— Saint-Aimand ügyes igazgató, mondá végül; ha szerződötté őt, akkor játszani is akarja. És akkor megszerzi, amire én meg nem taníthattam, a színpadon való otthonosságot. De ügyeljen, ne írja alá vaktában a szerződést. Vannak benne paragrafusok, a mik ellen tiltakoznia kell. Hát olvassa komolyan végig.

Megköszöntem a tanácsát, s engedelmel kérttem, hogy zavartam; ő a szokott szívéllyel megszorította a kezemet és biztosított, hogy nagyon boldog lesz, ha tapasztalatait rendelkezésemre bocsáthatja.

Nem vagyok üzleti érzékű nő; a számok mindig titokzatos jellegűek voltak a szememben és fázasztottak; valami szegénykezes fogott el mindannyiszor, mikor pénzügyi ügyeletről volt szó.

Akkor is, mikor Saint-Aimand mindössze havi kétszáz frankot ajánlott fel, kosztümök kárpótlása nélkül, nem mertem ellenvenni, habár az összeget nagyon csekélynek ítélt. Visszaemlékeztem azonban tanítóm tanácsára és megpróbáltam átolvasni a szerződést; ama passzusoknál, ahol azt olvastam, hogy néha statisztálnom is kell, megborodtam, s csalódásomat közöltem is az igazgatóval. De ő elkezdett kacagni és azt kérdezte, oktondinak tartom-e őt?

— Azt hiszi, kegyed, kérdezte egy karoszkébe vetve magát, hogy a statisztáknak kétszáz frankot fizetnek havonta?

Ezalatt én csak rágtam a tollszárat és nem tudtam magam elhatározni, aláírjam-e a szerződést?

Végül is, folytatta újra felkelve, itt mindenki, a legkisebbtől a legnagyobbig elfogad ilyen szerződést.

Ez az érv hatott és egyetlen tollvonással aláírtam a nyomtatott szöveg alá: Franciane.

Nos, most már ön is tagja a Modern Színháznak. Hétfőn olvasópróba. Különböző értesítést kap. A vizionlátásra kisasszony.

Nehéz fejfel, égő arccal tértem haza. Éreztem, hogy ostoba vásárt csináltam. De szomszédnőmnek, Delorme asszonynak, akinek vasárnap ebéd előtt a dolgot elbeszéltem, egészen más véleménye volt.

— Ha Saint-Aimand őt szerződötté, akkor tehetségesnek tartja. S akkor csak egy jó szerep kell, hogy sikere legyen, ha pedig ez meg van, akkor könnyű lesz felémeltetnie a fizetését. Mennyi kötbérre van kötelezve kegyed, ha megszerzi a szerződést?

— Negyvenezer frankra?

— Negyvenezer frankra! Hisz ez örülség! Tudja, mit csinált Franciane? folytatta, Lusserrehez fordulva, aki éppen belépett. Kétszáz frank havi díjért szerződött Saint-Aimandhoz és negyvenezer frank kötbérre is kötelezte magát.

Lusserre nagyon meg volt lepve.

— Hát nem volt senki tanácsadója, asszonyom?

— Nem, uram.

— Kellemetlen dolog, de reméljük, hogy nem fogja megbánni gondatlanságát.

Az asztalnál a színházról beszélgettünk és megállapítottam, hogy Lusserre, aki egyébként közömbös és tájékozatlan világi volt, a kulisszák apró dolgaiban nagyon is otthonosnak mutatkozott és némely mozzanatot olyan részletességgel beszélt el, mintha maga is szerepelt volna bennük. Előadása közben, mely sok intimitást is felfedezett, Delorme asszony nagyokat nevetett, míg én, nem érve meg mindeneket, komoly maradtam. Ezt látva, Lusserre is abbahagyta a kevéssé finom társalgást és állhatatosan, tiszteletudón hosszasan nézett rám, mint akinek naívságát és erkölcsi tisztaságát értékelni tudja.

Lusserre nem volt szabályos szépség, de nagyon rokonszenves volt. Piros és húsos ajkai fölött erős bajusz. Fáradt szemek, melyekből zöldes, szelíd és érzéki tekintet csillogott ki; barnás arcszín és elegánsan szabott szakáll, mely sajátos jelleget kölcsönözött neki. Látva hogy én is vizsga szemekkel néztem őt, mosolygott és így szólt:

— Ön nagyon szigorú maga és mások iránt, boldog lennék, ha barátja lehetnék. (Folyt. köv.)

A. OSZT.

FÉRFIÖLTÖNY . . . Lei 1960
TÉLI RAGLÁN . . . " 2800
TEVESZŐR MELÉNY . . . " 975

NEUMANN M.

RUHATELEPE

BRASSÓ

B. OSZT.	Uri szabóság
C. OSZT.	Külföldi gyapjuszövetek engros és detail
D. OSZT.	Uridivat. Habig kalapok. Zephir ing, nyakkendők

VASÁRNAP

MÓRICZ ZSIGMOND:

Oszi hangok

Legnagyobb mulatság ma hallgatni az emberek beszédét. Minden szó fantasztikusan mulatságos. A kertben például, dolgoznak a munkások s egyszer csak ceruzát vesznek elő és jegyzem a szavaikat.

— Mult héten fizettem 460.000 koronát adóba. Mán a tavaszon 240.000-et fizettem, de még mindig nem elég nekik. Békében fizettem három forintot. Ma sincs többem, csak az a rossz gunyhóm.

A másik munkás régi katonaruhában, amely már elnyúlt s össze-vissza van foldozva, szintén megáll, rátámaszkodik az ásója nyelére:

— Fizetek kereseti adót, még azért is fizetek, hogy itt kapálok. Hol vagyunk a békétől!

— Békétől! . . . — nyög fel sóhaj helyett a harmadik, — ha volt tiz krajcárom, reggel bementem a korcsmába, megittam egy féldeci törkölypálínt, ettem egy sóskalácsot, vettem dohányt, gyufát. Mamma? Mamma 4000 korona a stamperli, 700 a zsemlye, 1000 korona a 3 krajcáros dohány, 300 korona a gyula-szóval 6000 koronát ki bír kiadni egy reggeli hőrpintésér?

— Más vót a békébe — így szól a negyedik. — Ha feleségemmel összeadtunk húsz pengőt, mentünk Vádra, kétfel alig birtuk hazahozni, annyit vásároltunk, most ott vótunk pénteken 500.000 koronával, kosárba elhoztuk amit kaptunk érte.

— Most nem élünk, hanem tengődünk, mint a Toldi Miklós lova.

— Toldi Miklós? Ki vót az? — Kérdelem. Rám néz az öreg, hunyorít egyet s dadog.

— Toldi Miklós? Mikor a Góliáttal küzdött, megrugta a csónakot a Margitszigetnél, átszaladt a pesti oldalra; én ha megrugnám s, s, s hanyat esnék . . .

Nézem őket. Ha nem beszélne, semmi változást nem látnék: tizenötévvvel ezelőtt mikor először hallgattam itt őket s nagy béke volt, ugyanilyen volt a kert, a Duna, a hegyek, a reggeli kőd . . . a panasz, a sirás, elkeseredés adó, jegyző-szítás . . .

Ahogy az ásó a földet forgatja s a fekete alakok a föld felé hajlongva, mintha valami különös, pogány istentiszteletet végeznének: a mindennél szentebb földanya mindennapi áldozatát . . . Ugyan így turták a hantot száz éve, ezer éve, tízezer éve . . . S ugyanezek a bajok és panaszok . . .

Ady Endrének egy érdekes ötletét olvasom: „Egyiptom piramisait nem, mint Madách írja, rabszolgák, de munkanélküliek építették, akiknek ezzel az állam kenyerét adott.”

Az egész élet képe beállítás, egyéni szempont dolga.

Ma a munkásember a béke-világ nyomorát sirja vissza: akkor a még régebbi nyomor. A mult elveszti félelmességét, mert elmult: átéltek, nem kell félni tőle. Csak a jövő tartogat számunkra veszedelmeket. A jelen tehát mindig a legrosszabb: a jövő bajok melegágya.

Most újra figyelni kezdem a beszédüket: — Ejnye, de rossz húst adott ez a hentes vasárnapra. Ebédre vettem egy félkiló marhahúst. Olyan volt, hogy nem lehetett megenni. Mind a macskának adtam.

— Tik mit ettetek, ha a húst a macska ette.

— Kacsát. De a levest csak a marhahusból szerettem.

Nevettem s beleszóltam!

— Na látja, maguk folyton a békét dicserik. Ki evett akkor két húst vasárnap? Hát jobb lett volna akkor élni s már akkor meghalni?

Csönd. Talán az életet se, de a halált senki se vállalja.

— Ki szeret meghalni, nagyságos uram?

— Kivált most télre, — szól a másik.

— Mikor jön a disznótor.

— Alig várom, hogy elfogyjon a kukorica.

— Én is kimegyek egy hajnalba, csak

dér jöjjön s leszurom, — az asszony nem akarja

még, — azt mondom neki megdöglött.

— Jössz-e testvér leölni, — szól társához — de most nem kapsz egy üveg szilvriumot, mer az most hatvanezer korona Róth Pistánál. Nem úgy mint békébe, 40 krajcár volt az öreg Róthnál . . . Hát csak tessék meggondolni, — fordul hozzám — hogy lehet most a szegény embernek negyvenezer koronás napszámból megélni? . . .

— Hát bizony — tödítette a másik — ak értésnél 50.000-et fizetnek, de ha az ember rigolirozást vállal, 80.000-et kereshet játszva; ha meg az erdőre megy és szerencséje van, 100—120.000-et is, ha tud egy kicsit ügykedni s kupekedni.

— Én vettem a multkor egy lovat egy-millió ötszázezerért, azon a héten megkerestem vele az árát s eladtam az egyik nagyságos urnak kétmillióért ócsón, de muszáj volt eladni, mert nem volt takarmány és a ló ostonnal nem éri be, zab is kell neki.

— Még az a jó, hogy nagyságos urak vannak.

— Azok se a régiek mán, nem gaval-lérok, mint a régiek vótak.

— Nem gaval-lérok az igaz, de legalább nem értenek a gazdasághoz, Látod milyen jó, itt is egy nagyságos ur kívágta a szőlőt, ültetett helyette pizskét. Én meg már esztendők óta készülök kivágni a pizskémet, mert nem ér semmit, megöli a lisztharmit. Hát ő megvette. Minden bokorból csináltam neki 15—20 gyökerecs vesszőt, kaptam tőle 200.000 koronát érte, mondtam is az asszonynak, hogy ü mán tavaly tűzre akarta vetni . . . Semmivel se kell sietni! van otthon egy rossz festett kredenc, mán azt is régen fel akarja tüzelni az asszony: minek? Mnjd csak kerül egy nagyságos ur arra is, aki megveszi mint régiséget . . .

R. MONGOURY:

A premiér után.

Személyek: Mouillesec, színműíró, 50 éves,
Jusztin, a szolgálja,
Blanche Colombe, 25 éves.

Mouillesec dolgozószobájában. Az író maga a most divatos „hervadó lomb”-színi elragadó pizsamájában idegesen léptet fel és alá, cigarettára gyújt, eldobja, minden pillanatban az ablakhoz rohan, kitekint, s ezt a sétat az unalmaságig ismétli. Végre felragyog az arca, s bekiáltja a szolgálját: Jusztin! Jusztin!

Jusztin: (egy idő múlva álmosan megjelenik az ajtóban): Monsieur hívott? De hiszen még hét óra sincs!

Mouillesec (türelmetlenül): Na, persze . . . épen azért! Már alig vártam, hogy megtudjam az én kedves és drága kollégáim véleményét új darabomról . . . az újságírók a kapunk előtt

éppen most nyitotta fel a bodéját . . . fusson hozza fel nekem gyorsan a lapokat . . .

Jusztin: Melyiket?

Mouillesec: Valamennyit . . . Minden reggeli lapot . . . gyorsan . . . nem látja, milyen türelmetlen vagyok!

Jusztin elismeréseméltó lassúsággal kicammog, Mouillesec az íróasztalán rendezget, csak azért, hogy valamivel agyonüsse az időt, azután egy hatalmas karosszékre terpeszkedik és várja Jusztint, aki végül is hatalmas újságcsomóval a hóna alatt megjelenik.

Jusztin: Az újságírók nagyon csodálkoztak . . . azt kérdezte, hogy talán Monsieur családjában valami botrány történt . . .

Mouillesec: Hát azt miért?

Jusztin: Mert valamennyi reggeli lapot elkértem . . . azt is megkérdezte, hogy eljött-e már a rendőrség . . . igazán, óvatosabb lehetne a nagyságos ur . . . tudja, kérem, ha a hír szárnyra kel . . .

Mouillesec: Maga közönséges számár, Jusztin. Ami pedig az újságírók intelligenciáját illeti, hát az igen közeli rokonság lehet magával . . . Már elfelejtette, hogy tegnap volt az én új bohózatomnak a premiérje? . . . Oh . . . milyenek is a modern cselédek! Micsoda banda! Azelőtt a színműíró szolgálának nagyobb volt a lámpaláza ilyenkor, mint a gazdájának.

Jusztin (morogva): Ja, a régi jó idők! Na, köszönöm szépen . . .

Mouillesec (egyedül, izgatottan nyúl az egyik lap után): Ah . . . a „Figaro” . . . na, ez nem sokat írhat róla . . . ez az újság mindig megvetéssel kezelte a bohózatokat . . . Ni tényleg, mégis ír róla . . . (olvass) „Meghívót kaptunk a „Vörösrépas Kacsá” című bohózat főpróbájára. Feleslegesnek tartjuk olvasóink előtt a darab tartalmát ismertetni . . . ép úgy, mint a többi bohózatban, már amelyik ad magára valamit, szerepelt benne egy ágy, egy alsónadrágos ur, a nő egy szál ingben, egy cseléd, aki a gazdájában szerelmes és így tovább. Ha örömet szerzünk vele a szerzőnek, úgy még azt is megírjuk, hogy darabját a céhbeli törvények teljes érvényesítésével írta meg . . . Egyről azonban nem hallgathatunk: Flavignynek, a fiatal szerelmes színésznek elragadó temperamentumáról, aki már most a hazai színművészet legkitűnőbb tehetségének tekintünk . . .”

Mouillesec: Na . . . többet a Figarótól amugy sem lehet várni. Hadd lám, mit ír a „Petit Journal”! (olvass) Nem értjük, hogy miért nem érte el Mouillesec bohózata a várt sikert. A közönség mindent megkapott, amit csak egy bohózatból várhatott, s a női szerep kitűnően volt beállítva . . . Emellett azonban külön meglepetésben is volt részünk: felfedeztük a fiatal szerelmes színészt, Flavignyt, akire a színgazgatók figyelmét feltétlenül felhívjuk . . .

Mouillesec: Jó, nagyszerű fiú ez a kriti-

Csokonai Vitéz Mihály verseiből

(A költő születésének 150. évfordulója alkalmából.)

AZ ELSZÁNT SZERETŐ

Semmivé kell lennem!
A nem-létel hív.
Gémberedj meg bennem,
Ronsolt szív.
Jobb, hogy a dögférgek
Szélmarcangoljanak,
Mint e belső mérgek
Rágjanak.
Oh, miért születtem!
Vagy miért szerettem!
Vagy mért élek!
Jaj, fuss a szépektől,
Mint a tigrisektől,
Jámbor lélek!
En is egyszer képzésemnek
Meghódoltam,
Azt hitetők szemnek
Rabja voltam.

Valj bennem epévő,
Fajden édes hang!
Gyulj pokol tűzévé,
Kedvelt lang.
S ahért így életem
Bus világom még.
Vágd ki együtt velem,
Boszus égi!
Mért kívánjak élni?
Élni s nem remélni? —

Hogy bám nőjön? —
Nem; — s halni mégyek:
Hogy magam ne légyek.
Ó is jöjjön!
Hogy ott csalfa praktikáját
Kitruccoljam,
És hilszegő száját
Megesőkoljam.

A PILLANTÓ SZEMEK

Né kinez, Lilla! újabb ostromokkal;
Ne hányd oly hasgató pillantatokkal
Felém villám szemed.
Az verte szívemet halálos sebbe,
Ne szórj, ne szórj újabb dsidákat ebbe,
Kíméld meg életem.
Nem látod-e? nem-e? miként zsibongnak
Az Amrok, miként rajmódra dongnak
Kökény szemed körül?
Ki kis nyilat belőle rám eresztí,
Ki ellobbant szövétnekét gerjesztí,
Ki vesztemen örül.
Pillantatod szárnyára egy felüle,
Szívem ftkos várába bérépüle.
És ott helyet fogott,
Zászlóit ütött reményem ló tornyába;
Mindent letipolt már parányi lába —
Halld csak — mint tombol ott.

kus . . . tudja, hogy mi értékes a bohózatomban . . . Lássuk a „Matin“-t. (olvas) „A Vörösrépás Kacsa“ semmi újat sem nyújt a bohózatot illetően . . . rendes bohózat, s Mouillesec ur feltétlenül praktikus ember . . . az élet ma nagyon is költséges . . . hogy biztos jövődelmet nem szabad haszontalan kísérletekért elszalasztani, új utakat keresve . . . a bohózat egészen biztosan megéri a századik előadást . . . ami kétségtelen bizonyítéka lesz annak, hogy Mouillesec urnak kitűnő kereskedői érzéke van. Az egyetlen, ami ebben a nagy smoncában szórakoztató volt: a fiatal Flavigny kitűnő játéka, ez a színész valamikor az első között fog szerepelni . . .

Mouillesec: Az irigy kutya . . . de mit is törődöm vele . . . ami pedig a száz előadást illeti, az egészen jó dolog . . . majd reklámnak ügyesen felhasználom . . . talán jó lesz, ha még ma köszönő leveleket írok a kritikusoknak . . . (Megszólal a telefoncsengő.)

Mouillesec (bosszankodva leakasztja a kagylót): Halló . . . Ki ott? . . . Kicsoda? (Minden átmenet ragyogóvá válik az arca) Ah, ön az, kedves kisasszony! igen . . . igen, emlékszem . . . Blanche Colombe . . . de kérem, semmiesetre sem . . . olyan sürgős? Hát ne mondja a telefonba . . . jöjjön hozzám . . . igen, egyedül vagyok . . . egészen egyedül . . . nem zavar . . . ellenkezőleg . . . igen, hogyne, várom . . .

Mouillesec (felakasztja a kagylót, s diadalittasan tekint maga elé): Ah . . . Blanche Colombe! . . . A kis kigyó . . . még alig egy fél évvel ezelőtt hiába udvaroltam neki . . . pedig szerepet is ígértem . . . finom cukrokat is küldtem . . . amit egyébként nem szoktam megtenni . . . és hiába. Olyan volt mint a jéghegy. És ma, mert a darabomnak sikere volt, mindenáron látni akar — kedves Mouillesec ide, drága Mouillesec oda . . . Érttem: híres ember barátjának lenni a legjobb reklám . . . és hogy siet, nehogy megelőzzék! . . . Szegény Blanche . . . meg fog esküdni, hogy mindig szeretett . . . hogy küzdött a szerelem ellen, de nem tud ellenállni . . . mintha én nem tudnám, hogy híres embernek kell lenni — és jól kell keresni — ahhoz, hogy az asszonyok kapjanak rajta! Na, a földög, hogy Blanche ma eljön! Nem mutatom neki, hogy kitaláltam rejtett gondolatait . . . nem emlékeztetem arra, hogy néhány hónap előtt . . . Szegény kicsikém! Talán már nem is tetszik most nekem! (Gondosan rendbehozza öltözkéjét, megillatosítja a szoba levegőjét, s miután az asztalra egy kis süteményt és egy üveg portói bort tett, ünnepélyes pózban egy székre ül.)

Rövid idő múlva csengetés hallatszik kívülről. Juszti lép be kissé csodálkozó arccal, mögötte Blanche Colombe.

Mouillesec: Bocssásson meg, drága barátom, hogy így, reggeli öltözkéjben fogadom, de . . .

Blanche: Ellenkezőleg . . . én köszönöm önnek, hogy ily korai órában fogad . . . nagyon fáradt lehet a tegnapi diadalmas est után . . .

Mouillesec (hányagul): Dehogy, egyáltalán nem . . .

Blanche: Igen, diadalmas est volt . . . nagyszerűen mulattam . . . Mindenki felém fordult . . . annyira szívből nevettem . . . amikor a fiatal csábítónak az első felvonásban a képménybe kellett bujnia . . .

Mouillesec (szerényen): Igen . . . szerencsés gondolat volt . . .

Blanche: . . . s amikor a jegyző hazajön, s a feleségét a kék pizzamés fiatalember társaságában találja . . .

Mouillesec (büszkén): Ugyebár? . . . Kitűnő ötlet. (Fontoskodva) De a jelenetnek egyáltalán nem lett volna hatása, ha nem állítom be helyesen . . . Mert én értem a mesterségemet . . . És minden ettől függ! . . .

Blanche: Igaza van . . . és az ön kacsája (gyorsan kijavítja magát) az ön Vörösrépás Kacsája igen sok tisztelőt fog szerezni önnek, de irigyei is lesznek . . .

Mouillesec (emelkedetten): Ez nekem igazán nem fontos, kis Blanche. Tudod, én már kissé blazírt vagyok . . . ah, lám, most már tegezlek is . . . Bocsanat!

Blanche (elragadtatással): Annál jobb . . . ez csak azt bizonyítja, hogy nem feledte el régi barátságunkat.

Mouillesec: Igen . . . mi egykor nagyon közel álltunk ahhoz, hogy jó barátok legyünk.

Blanche: És most már nem vagyunk többé azok?

Mouillesec: Hát, az attól függ, hogy . . .

Blanche: Mondja csak, vártam . . . én nem habozok . . . én kimondom . . . én önt még mindig barátomnak tekintem . . .

Mouillesec: És?

Blanche: És. Ez a tudat öntött bátorságot belém, hogy idejőjje, s hogy megmondjam önnek . . .

Mouillesec: Nagyon fontos mondanivalód van? . . .

Blanche (szemlesítve): Igen . . . nagyon fontos . . .

Mouillesec: Szívügy?

Blanche: Eltalálta.

Mouillesec (diadalmasan): . . . És ilyenkor reám gondolsz? . . . reám, aki már nem is vagyok egészen fiatal?

Blanche: Ugyan . . . hisz ön nagy művész!

Mouillesec: Hát mondjad, kicsikém . . .

Blanche: Nagyon kényes ügy . . .

Mouillesec (kissé gúnyosan): Mindenki sor kerül . . . emlékszel még, mily bátortalan voltam, amikor szerelmemet megvallottam?

Blanche: Igen . . . de ma már egészen más . . .

Mouillesec: (nagyilelkűen): Nos, ki vele, csupa fül vagyok.

Blanche (lelkesen): Nos . . . tehát . . . amikor a színpadon láttam őt, . . . fiatalon, szökén . . . elegánsan . . . érzés vett erőt rajtam . . . aminő még soha . . .

Mouillesec (felugrik): Micsoda?

Blanche (tovább beszél): Ugy gondoltam . . . hogy ön . . . a szerző . . . akinek a műve tette ismertté a nevét . . . önt talán meghallgatja, ha megmondja neki, hogy én az ön kis barátja vagyok . . . s hogy ez a kis barátomja üzeneti, hogy szereti őt . . . milyen nagyon szereti őt!

Mouillesec (egészen dühösen): De hát kit a fészkes fenét!

Blanche: Kit? A fiatal Flavignyt . . . lehet egyáltalán másról szó?

Franciából: K. Gy.

CHOLNOKY LÁSZLÓ:

Arácsi emlék

A gyakorlott rakétakészítő egyetlen pillanatig sem habozik, hanem vesz egy lyukat, azt körülcsavarja pakumteklivel és az így keletkezett hengeres kis dobozt teletömi különféle bűzös porokkal. Ezek közül a porok közül az egyik piros, a másik kék, a harmadik meg zöld lánggal ég. Van olyan is, amelyik egyáltalán nem is ég és ezek a legkedveltebbek, mert ezek nem terjesztenek oly infernalis büzt, mint a többiek. Miután a csövecskét így telegyömöszölte, azt a másik végén is beragasztja, miután előbb már beleszorította a kanócot és akkor már készen is van a rakéta.

Ezek a rakétakészítés alapelvei. A részletkérdések megvilágítása céljából vegyük például a kaloszpint nevű közkedvelt rakétát.

Az eljárás ennél is ugyanaz, mint amelyet már említettünk, azzal a különbséggel, hogy a csőben levő porokba belenyomkodnak néhány babszemét, amelyek bizonyos, színes lánggal égő pépbe vannak beáztatva. Ez a pép úgy keletkezik, hogy az előbb említetteknek lényegesen bűdösebb porokat feleresztenek spirítusszal. Ez a pép rászárad a babszemekre és azok, amikor a rakétát meggyújtják, vidáman szökellnek elő és röptükben pompás színekben tündökölnek.

Akinek az Alkotó nem adta meg a módot arra, hogy a rakétakészítést elméletileg el-sajátíthassa, az az empirikus a tapasztalati módszerre veti magát. Szétdönt egy rakétát, megvizsgálja, hogy mi van benne és egyszerűen utánacsinálja az egészet.

Kettőnk: az öcsémet és engem is az empirikum mezejére utalt a végzet.

Pakumteklünk volt otthon elég, a lyuk, az nem került semmibe, azt a pár hatost meg, ami a bűzös porokra kellett, a bátyánktól, Samutól kaptuk, aki akkor már az egyetemre járt és igen tudományos, megfontolt férfivolt.

Munkálataink alatt, egy próbagyújtás alkalmával az öcsémnek a balfülétől délnyugatra leégett a haja, de ez engem nem csüggesztett.

A rakéták pompásan sikerültek; tizenöt darab kaloszpintot készítettünk.

Azután felkorbácsolt lélekkel vártuk a jövőheti családi ünnepélyt.

Amikor pedig az elközelgett, az előző estén átmenetünk Plosszerékhoz, akik a szomszédos nyaralóban laktak és őket is meghívtuk a tűzijátékra. A Pista bácsi, aki aggályos öreg volt, azt mondta:

— Nem szeretem én az ilyesmit! Ennek bizonyosan az lesz a vége, hogy felnyújtjátok a házat! Fogadni mernék, hogy legalább néhány szénakazal le fog égni!

De azért átjöttek. A szükséges előkészületek akkorra már megtörténtek.

Az udvaron volt a színtér és az egyik szilvafa alá odatettünk egy pohár vizet biztosíték gyanánt, ha tűzvész találna kitörni. Ezenkívül mi ketten az öcsémmeleg legyűrtük a kalapunk peremét, szintugy a harisnyánkat is, hogy ezáltal bizonyos viharezett külsőt nyerjünk, ami oly igen megragadja a nőket.

Amikor már az egész társaság együtt ült az udvaron, Samu kiállt a középre és így beszélt:

— Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, kezdődik a tűzijáték! Ne méltóztassanak félni semmitől, — itt vagyok én!

— Jó, jó — dűnyögte a Plosszer Pista bácsi és a zsebkezdőjét, amit már előbb belemártott hidegvízbe, ráborította a fejére, nehogy valami pajzán sziporka megperzselje a fejbőrét.

Samu meggyújtott egy szál gyufát, odahajolt a rakéta fölé, nyújtogatta a kezét, de azután orozva, titkon elfújta a gyufát.

— A szél fújta el . . . ma talán nem is lehet . . .

De az öcsém kajánul rákiáltott:

— Ne légy olyan gyáva!

Samu erősen bántotta a dolog, mert a hölgyek mosolyogni kezdtek. Tekintélyesen, ahogyan az igazi nagyokhoz illik, odaszólt könnyed humorral az öcsémnek:

— Ne járjon a szád, mert úgy váglak kupán, hogy a nyakad marad meg csupán!

Ez helyreállította a tekintélyét, de most már nem térhetett ki a meggyújtás elől. Mélyet sóhajtott, odaértette a gyufát a kanóchoz és aztán hirtelen hátraugrott. De a kaloszpint pompásan működött, a babszemek ragyogó színekben pattantak elő. Samu utóbb már közönnyel és nyugalommal gyújtogatta őket. Pista bácsi is levette fejéről a vizes zsebkezdőt, amikor az ötödik rakétánál rémes szerencsétlenség történt. Ebben a kaloszpintban az egyik babszem közvetlenül a felső borítópapír alá került és így a rakéta meggyújtásának pillanatában azonnal elő is pattant és nekiugrott a Samu orrának.

A közönség soraiban kiütött a pánik.

Samu kezébe kapta az orrát, körülszaladgált az udvaron és reszketeg hangon siránkozott:

— Meghalok! . . . Ily ifjan és már meg kell halnom!

— Tudtam, tudtam! — rebegte Pista bácsi. — Édes Istenem, csak addig éltess még, amíg a szőlőt eladjuk!

Mindenki szomorú, ijedt és csüggedt volt, csak az öcsém tombolt örömeiben. Vadul ugrándozott és kiáltozta Samunak:

— Ugy kell, ugy kell! Miért ütöttél fejbe a multkor, amikor a cirklivel beleszurtam a nadrágomba?

Samu dühbe jött, megfélekedezett a hideg halálról, odaugrott az öcsémhez és háromszor fejbevágtá.

A veszedelem ekkor érte el a tetőfokát.

Az öcsém tombolni kezdett és a megmaradt kaloszpintokat meggyújtogatva, odadobálta őket a közönség közé.

— Ma meghal mindenki! Fel fog szökenni a koporsók ára! . . . Pista bácsi, tegye vissza azt a zsebkezdőt a fejére, mert Istenemre mondom, hogy fülig leégetem a fejét!

A kaloszpintok őrzöngve sisteregtek, a színes babok erre-erra lövöldöztek. A Plosszer-lányok sikongva ugráltak és akkor látható volt, hogy a lábuk vékony és görbe.

Minő percek voltak azok!

Amikor a vendégek már elmentek, Samu főlzaladt a felesvonalzóért, hogy az öcsémet megfenyítse.

A csendes éjszakában vérfagyhaló segélykiáltások hangzottak.

Az öcsém szaladt, Samu egyre a nyomában a feleslénálával. Hanem amikor a patakhoz értek, az öcsém félelmében átugrota azt, míg Samu ijedten megállt az innső parton.

Az öcsém azonnal tisztában volt a helyzettel.

Megállt a tulsó parton és átkiáltott Samunak:

— Samu! Adj egy hatost! Kalospintot akarok csinálni!

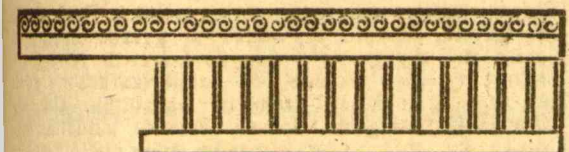
Rövid séta aszékely néplélek alkotásai között

Néprajzi gyűjtemény a székelyudvarhelyi
ref. kollégiumban.

(Folytatás.)

Érdekesnél érdekesebb tárgyak kötik le a szemlélő figyelmét s alig tud eligazodni a népművészet labirintusában, míg végre pontot talál, mely tovább támogatja gyönyörködésében. Ilyen pont a batikos eljárással készült színes, himes, irott *tojások* gyűjteménye, melyben minden egyes darab a székely ügyeskedés, illetőleg műizlés remeke, a díszítésmegoldások páratlan tárháza, amit manapság, sajnos, csak muzeumokban kezd megtalálni az ember. Egy másik szekrény is kedves időre emlékeztető ereklét rejtget: az *öreg diák tölgája* büszkélkedik benne s mellette a *lustrabot*, három élén bevont viasznak diákkörmökkel nyomott rovátkáival, melyekkel az öreg diák által eszközölt névsorolvasáskor jelenléteket igazolták a nebulók. A szekrény mellett folytatódólagosan sarkovácsoznak (töbnyire zöld és fehér) alapszínbe róza, szegfű, tulipán, kétfejtű sas és katonaalakokat ducolt csempéi függnek a falon s ennek következő részén a szerelmes legény szerelmi vallomása: a *mosófák* (sulykolók), *vászonfeszítők* és *guzsalyoknak* elfrákká faragott és vésett és festett tömege. Közöttük, mint királyné az udvarhölgyek között, ékeskedik egy művészies csinnal kiállított, szimmetrikusan és gazdagon faragott bordabélyegtesítő eszköz a következő bevéselt felirással:

„Ez(t) a rikhám(ot) Mik(lós) Istvánék Ábele csinálta az 1797-dik esztendőben Februarius 15.”

Ez a „rikhám”

Mosófák, guzsalyok, vászonfeszítők és rikhámok mindegyike egy-egy mézeskalács, melyet „szív küldött szívnek szívesen”... Jóska küldte Marinak a két szerelmes szív nevének bevéselt kezdőbetűivel. S ha Mari érdemlenné vált Jóska-hoz, vagy Jóska hűtlenül elhagyta őt, akkor a Jóska nevének betűi levésettek a szerelmi jelvényről, a cifrázott mosófáról. Ilyet is őriz a gyűjtemény valamelyik székely népballadában megörökített szerelmi tragédia emlékéül.

No és most pillanatra fordítsuk tekintetünket a jövő, az élet reménye — az angyalküti gyermekesereg felé. Ülünk le a sok-sok Jancsikának és Pannikának önalkotta játékaival; legyünk, bár képzeletben, ismét tűzfutó fuvó, vesszőn lovagoló és szekértű hűzó gyermekek és élvezzük Pannikával, aki leejtette a szemet a szötesről, a pruszlikról és lábáról, melybe bubácskáját öltöztette. S ha megrikattuk Pannikát, aki dehogyan ejtette le a szemeket, dehogyan himezte ki rosszul a székely lábicskát, szaladjunk az ágy alá, vagy huzzuk ki az almáriom alól a sok odarejtett játékot: a lovat, a kiat, a tehénkét és mind a többi, aztán simogassuk meg és becézük tovább, mert hiszen mind-mind a miénk ez a sok játék; mi csináltuk, a mi munkánk, két krajcáros fanyelű bicskával faraguk. Igaz, hogy farszóló munkánkban nagyapó is segített (hogyan segített volna) s ezért kétszeres szeretettel öleljük keblünkre azt a temérdek sok gyermeki játékszert.

Oh te kedves nagyapó, te drága dád-

vagy szépapám, miért zökkentesz ki gyermeki ábrándjaimból! Hiszen az imént még tilinkót fújtál s ha haza terelted hosszú, erős, cifra-vékü pásztorbotoddal a hat szép címeres jószágot, tovább segítettél nekem a játékaikban. Valami csunya, erős trombitaszó megzavart gyönyörűségemben s láttalak (most is látalak), amint megdöbbszentél, gyökeret vert kezeden a furu, kalapács és szeg... és... mélyen elgondolkoztál. Értelek nagyapó. Nem jó szívvel hagytad oda a virágos rétet, a százados erdőt a szép életet, ezt a kedves jószágodat, no meg a sok édes-kedves Jancsikát és Pannikát, meg a *hűtös feleséget*. De „muszáj” volt. Hivott a haza, parancsolt a székely becsület s te leakasztva a szegről muskotélyodat és a fringiát, lóra pattantál és elrobogtál Rákóczi-nak szabadság zászlaja alá. Hiába. A szabadság elveszett, de a kardod megmaradt. Szokmányod alá rejtve hoztad haza a dicsőség jelvényét, eldugtad az almáriom háta mögé, honnan unokád elővéve, üveges szekrénybe helyezte. Megörözte, mert megbecsülte benne a te vitézi voltodat s megbecsülte benne a székely-kuruc vitézség örök szimpolumát, melyről a székely címer jelvénye: a nap, hold és csillag még most is büszkén átragyog a szekrény üvegén át. Ha nem is karcoltat volna be, akkor is tudnám, hogy székely-kuruc „FRINGIA” az a kard, melybe gyászjelentésül az 1711-es évszámot is bevésed.

Megilletődve szemlélem a nagy időknek e beszédes tanuját, s csak az *Urasztala*, melynek nekitámaszkodni voltam kénytelen, tartott fenn attól, hogy az 1711-es számtól le-sujtva el ne szédüljek. Az Ur asztala, ez a kányádi ref. templomnak barokk kevert, székely motívumos, tulipánnal ékített s közepén szőlőgerezdes, kimustrált székely-barokk templomi kegytárgya az 1775-ik esztendőből. Megpihenek mellette, mert valóban üdi öleg hat mellette a pihenés, pláne ha elgondolom, hogy sokszor zugott fel mellőle az Istent dicsőítő zsoltosma a nemcsak vitézi, nemcsak

munkás, hanem a vallásosan is mélyérzésű székely szívekből.

A hűbű, becsületes, az erkölcsökben tiszta ősapák izzadságos munkával keresték a mindennapi kenyeret. Ha harci riadó nem riogatta őket, akkor szántottak, erdőliek vagy az asszonyok számára orsót esztergáltak. Hát bizony nehéz munka volt ez ekkor; nehéz volt a szántás az egyszerű faekével s nehezen ment az erdőlés is. De azért mélyen szántott bele az a faeke, ami most, munkája végeztével, a gyűjteménytár harmadik termében pihen, a székeinek ama nagy földosztáskor a soványabbikul örökölt televényébe s jókora *terüh* (teher) lehetett az az *erdőlő szekér*, amit nyolc bivaly húzott ki és haza az erdőből. Ma már csak az emléke él ama bizonyos nagyarányu erdőllő szekérnek és még valami, ami megmaradt belőle: négy, közepes malomkerékhez hasonló, szűette, közepén 15 cm-es átmérőjű lyukkal ellátott fakerék, de milyen fakerék! Nem küllös, hanem cserefa törzséből vastagon kivágott egész korong, melyet mint divatját mult grandiózus szekérnek beszédes maradványát a pataktalvi Ferenczy kuria szemétdombjáról mentett meg a végenyészettől a lelkes gyűjtő. S csak egy ember akadt már a faluban, egy 92 éves öreg székely, aki gyermekkori emlékezés alapján mesélni tudott az erdőllő szekerről, amint uttalan utakon vonszolta azt maga után a nyolc bivaly. Kiveszett, elpusztult azóta ez is, mint a régi székely típusa s csak egy maradt meg belőle hírmondónak, egy: a 92 éves öreg és a négy kerék.

Ez a négy kerék és faeke patinás keretbe van foglalva. A keretet egy székelyudvarhelyi vizimalomnak kettéfűrésztelt (mert másképp nem fért volna el a teremben) derékvastagságú, cserefából faragott és a zsillip felső főgerendarészét alkotó *záportartó gerenda* képezi, a beléje vésett, alábbi, s ma már öreg molnár hiányában részben megfejtethetlen rigmusokkal:

ÉLTEM BEN ÁLLOTTAM, HOLTOM UTÁN JÁROK
AKKOR ÁLLATOT MOST EMBERT TÁPLÁLOK

TSUDA EGY ALKOTMÁNY, MERT OLY HÁZ HOZ MOZGASBA
MELY KIMEGY ABLAKÁN S BENT MARAD LAKÓJA

ANYA ISEGYSZERSMIND MERT SZÜLI LEÁNYAT
MELY CSAKHAMAR VISZONT SZÜLI ÉDESANNYAT

MUNKÁM AZ EGÉSZNEK HASZNOS DE NEM TITKOS
ELSO TAGJA VIGYÁZ DE A VÉGSŐ GYILKOS.

1829.

A székely nehéz iparnak mindezen eszközmaradványait teljesen kiegészíti egy öreg szövőszék s mellette az orsóeszterga; továbbá különféle nagyságú és faragásu orsók, egy cifrán vésett s faragott *fejfa* és sirkeresztű-szek, vasrózsák kötik le a figyelmet, amott pedig a sarokban régi kardok, pisztolyok, fegyverek, buzogányok, nyergek, béklyók, stb. és egy börről bevont székely fapajzs mind harmonikus elrendezésben. Leri róluk a reális élet komorsága, de nem válik zordonná a lélek, mert a nagyasszony tükrös szekrényének poétikus tartalma csakhamar eloszlatja a rozsdafoltok viharfelhőit. Kitarul a szekrény és sorra kezembe veszem és megsimogatom, megcigogatom a menyasszony ezüstpitykés, bárszemből készült ruhadarabjait: a hattyuprémes mentét, a tafota selyem és posztó *csurapét* (gallért), az attilákat, pruszlikokat s egy pár díszesen himzett harisnya-kötőt, melyre — uram bocsáss — a magyar címer is rá van himezve.

De, halga!... Mintha a régi-régi kollégium nagyharangja kongana!... Pedig dehogyan kong. Elcsendesült az az ösökkel s valamint a régi kollégium helyébe újat emelt az áldzatkezség, azon módon a nagyharang is felcserélődött apró, gyermekhívogató villancsengőkkel. S valamint a régi székely visszadta testét, ama „kevés sárga fővényt” a „fővény kölcsönözök”, a Földnek, azonképen a fehéregyházi Haller grófok XVII. századi ajándéka is, ez a szép ötvösművi kollégiumi nagyharang lekerült a haranglábról a gyűjteménytár porrétegébe hogy onnan hirdesse a nagy, díszes, örökéletű székely léleknek köd-keveszni kárhoztatott s mégis megújuló régi

dicsőséget. Szótlan már a nagy harang s rektor uram széke is üres. Előcskult, elárult, divatját mult ez is, különben miért került volna ez is a gyűjteménybe. Miért? Hogy legyen ahová hazajárjon a lélek; hazajárjon imádkozni, hinni és remélni és hazajárjon erőt meríteni a jövőre.

Ezért hordta össze a három teremre sok szép székely néprajzi régiségeket két lelkes gyűjtő. Az ő lelkükből született meg 1912-ben az udvarhelymegyei székely tárgykörű Néprajzi Gyűjtemény eszméje s fáradságos és szép munkájukért, melyet még Székelyudvarhelyen is csak kevesen ismernek, megérdemlik a földről elrobogott székelyek lelkihalála keppen, hogy nevük megörökítségük. A két gyűjtő Hofer András és Haáz F. Rezső koll. tanár.

Befejezem a sétát s elgondolko-dom. Eltöprengök a székely néplélek képzelő erejének, teremő akaratának, költői megnyilatkozásának maradványai fölött és szomorúan kérdezem magamtól, miért indult mindez veszendőbe? Miért alakulnak át a régi kastélyok, miért semmisünek meg az ősi ékítmények? „Székely kapuink rohamosan fogynak, építkezéseinket az idő szelleme és viszontagságai gyorsan változtatják. A régi székely butorok és házi eszközök nagybecsű festményeikkel együtt már legnagyobb részt elpusztultak. A székely arcképfestés kiment divatból. Bámulatos szép és eredeti díszű kályhacsempéink elvesztek, a vas- és bádugkályhák használata vétele óta. Hímzéseink és varrottasaink páratlanul álló művészetét az idő teljesen megsemmisítette. Elemódunk, szokásaink, ruházatunk mindjobban eltérnek eredetiségétől. Ilyen körülmények között bátran feltehetjük a kérdést ma-

gunknak: mi fog hát bennünket maholnap székekké tenni? Miket fog nálunk az idegen, mint kizárólagosan faji jellegű dolgokat látni és megbecsülni, amelyekből szép Székelyföldünk képét világosan és kitörölhetetlenül lelkébe fogadhasa? Miket fogunk az utókornak, mint igazi tipikus dolgokat hátrahagyni, szent ereklyétül a székekről való emlékezésnek, bizonyítékául fajunk egykori mesés gazdasága lelkivilágának anyagul és forrásul az ezután feléledni és kutatni akaró nemzeti öntudatnak?"

Csüggedést keltő kérdések ezek, de csak a kicsinyhittűek számára. A nemzeti erő összforrásából táplálkozó székei lélek útját állja a csüggedésnek, a kétségbeesésnek. Előveszi jobbik esztét azzal, el tovább az idők végéig. Mert élni akar a székei; élni hitében és faji jellemvonásaiban, élni nyelvében és régi szokásaiban; élni nemzeti jellegében a haladás jegyében; megmenteni a régi világból mindazt, ami abban nemzeti erő, élet és kincs, mert ettől elszakadni úgy sem lehet, nem is tud, de nem is akar a székei.

Igy legyen!

Szdsz József

GYERMEKVIILÁG

A szarkaposta.

(Tragikomikus történet a világháború idejéből.)

Heten valának kenyeres pajtások, és pedig Rác Peti, Sárkány Béla, Kakas Gabi, Zöld Dénes, Fürtös Lehel, Jászi Bertalan és Kuti Miska.

A helyzetük valóban katasztrófális volt.

A szekundák úgy röpködtek a levegőben, mint a vérszomjas gránátok. Szinte hallani lehetett, hogyan süvitenek a magasságban és nem lehetett kiszámítani, hogy melyik hol áll meg, s kit hogyan talál meg.

A rezt kell ilyenkor kívánni.

Oly egyszerű az egész! Világhírű talál-mánnyal kell meglepni a harcoló csapatokat, ami biztosítja a nagy háború sikerét a mi szá-munkra. Minden feltaláló legalább két-három érdemkeresztet kapjon. Bizonyos lesz akkor, hogy az osztályfőnök urnak sem lesz szíve egy kitüntetett diáknak szekundát adni például a latinból! Hisz ez ellen az egész közvélemény felzudulna!

Ez a szép terv valósággal felvillanyozta a kenyeres pajás diákokat és jókedvűen bucsuztak el egymástól a sarki cukorkaárus Dani bá' boltja előtt.

Délután nagy tanácskozás lesz Rác Petiéké! — Ez lett a jelszó!

És a tanácskozásra valamennyien pontosan megjelentek, sőt Kakas Gabi legféltettebb kincsét is magával hozta, egy roppant gramofontrombitát, amelyhez az illetékes gramofon készülék hiányzott. Ennek a szerszámnak roppant harcias kinézése volt és nem lehetett tudni, hogy mi sült ki belőle.

Nem részletezem a tárgyalás menetét, melyen kitűnőbbnél kitűnőbb gondolatok merültek fel, mert hátha egyiket, másikat még megvalósítják a kenyeres pajtások az életben. Nem akarom titkaikat elárulni, csupán a végső megállapodásra mutatok rá.

Eszerint határozattá vált, hogy a gramofontrombitából madárfogó készíttessék, mely arra a célra fog szolgálni, hogy a környék nagyszámú szarkaállományából kellő példány foglyul ejtessék. Az indítványozó társaság ezen szarkákat levélhordásra fogja kiképezni, úgy, amint eddig a postagalamboknál volt szokásban. E kloktatott szarkák fogják majd közvetíteni a körülzárt várak és hadtestek között a titkos levelezést. Mert neveletlen szarka a harctéren is tanyázik ezerszámra és az ellen-ség legkevésbé sem fogja sejtetni, hogy kö-zöttük művelt levélhordók is lehetnek. Így a sorstársak, — nevezzük Peti-féle szarkaposta társaságnak — akadálytalanul fogják teljesíteni nemes hivatásukat.

Nó, ha ezért sem jár ki fejenként a két-három katonai érdemkereszt, akkor félreismeri a világ az igazságos hadvezetőséget.

Éljen aszarkaposta! — dörgött a lelkesedés a gyülekezésben, s ahány kéz csak volt, valamennyi munkához látott.

Egy nap alatt a gramofontölcsér pompás madárfogóvá változott, mint a tündér mesékben szokott történni. Széles deszkalapon bőrfülek csuklózták a tölcser peremét, míg a másik szélét igen leleményes fából faragott szerkezet emelte magasra. A középen volt a család helye, olyan ármányos fífikával kitervezve, hogy mihelyt ahöz egy madár hozzáért, rácsapódott a tölcser és fogva volt.

A mesterek elragadtatva szemlélték a művüket, s péntek délutánra tervezték a nagy próbafogást.

Kakasék szőlőskertjében szokott a szarkák kongresszusa lenni, csendes helyen, ahol ilyenkor csak a madár járt.

Itt állították fel a madárfogót, míg a madarászok izgatottan a présház mögé vonultak vissza. Tíz perc múlva már kíváncsian ugráltak körül a szarkák e különös alkotmányt és mohón nyuladoztak a családék felé. Az egyik felbátorodott és neki ugrott.

Egy csattanás és a szerkezet megfogta a madarat. Kakas Gabi ért oda először s megemelte a tölcser, nyakoncsipte a foglyot.

A szarka csipett, karmolt, de végül is diadalmasan elnyomták.

Ez az enyém! — kiáltott Kakas Gabi és a hóna alá fogta a zsákmányt.

A hirtelen elutalajdonítás majdnem forradalmat eredményezett a hét tudós között, de Rác Peti lecsendesítette a felzudulást.

Nem baj! Mindenkinek külön szarkája legyen. Fogjon mindenki magának egyet!

A felszólítást eleinte kedvtelenül, de csakhamar örömmel fogadták, amikor alig öt percnél várakozás után már a második szarka került a fogóba, tíz perc múlva még egy, meg újra egy, úgy, hogy mire esteledni kezdett, már valamennyi vadász hóna alatt ott pislogott egy-egy fekete-fehér tarka madár.

Holnap megint kijövünk vadászni — jelentette ki Kakas Gabi hazamenet közben — mert minél több szarkánk lesz, annál könnyebben kiválaszthatjuk közülük a tanulóknabbakat.

Csak hol fogjuk tartani őket? — aggályoskodott Fürtös.

A szobába nem viszem be, mert kiver vele együtt apám — tette hozzá a Peti gyerek személyes tapasztalatokon alapuló megfigyelések eredményeiképpen. Majd hirtelen megvilágosodott az ötlet.

Tudom már mit csináljunk! — kiáltá — Nálunk a mosókonyhában ilyenkor hideg időben, hónkpokig nem fordul meg senki. Az lesz nekik a jó hely. A mosókonyha kulcsa ugyan a konyhaszekrényben van ilyenkor s most nem lehet hozzáférni, ellenben olyan ablaka van, hogy szellőztetőre jár s a szellőztető kürtjén lebecsáthatjuk a szarkákat, azon visszafelé kibujni ugysem tudnak. Csak arra vigyázzunk, hogy meg ne lássanak az ebédlőablakból, mert az ebédlő éppen fölötte van a mosókonyhának.

A javaslatot elfogadták. Egymásután eregették le a foglyokat a szellőztetőn, minden baj nélkül, mert senki sem látta meg őket az ebédlő ablakból.

A másnapi szarkavadászaton már résztvett a fele gimnázium s a vadász szenvedély elemi erővel ragadott el mindenkit. Iszonyu volt a zsákmány. A szarka meg a varju intézet növények létszáma huszonnyolccal szaporodott ezen a délutánon. (Véletlenül néhány varju is belekerült a szarkák közé.)

Nagyszerűen halad az eredmény, — ujjongott a találmányozó társaság. Holnap megint vadászunk!

Holnap szünnap volt s a délelőtti, délutáni zsákmány a létszámot hatvanötre szaporította.

Most már elég lesz — jelentette ki Peti gyerek, — mert máskülönbben nem tudjuk élelmezni őket! És ebben igaza volt, már addig is össze kellett hordani a fél város konyhahulladékát, hogy éhinség ne törjön ki a fogolytáborban.

A husokat, csontokat és sárgarépákat úgy dobálgatták le megint csak a szellőztetőn, mert egyelőre Peti gyereknek nem sikerült még megkeríteni a mosókonyha kulcsát.

Rákövetkező napra azonban ez is sikerült. Most tehát itt volt az ideje, hogy a tanítványok megismerkedjenek a fantáziával.

Találós kérdések.

Román Domokostól.

I.
Tizenkét vendég előtt csak tizenegy hering le-küdt a falban. Hogy lehetett a vendégeket igazságosan egy-egy egész heringgel megkínálni?

II.
Melyik az a szám, amelynek fele harmadával szorozva 600-at ad?

A fenti rejtvények megfejtésére határidő: XII. 20.
A megfejtők között egy darab könyvet sor-sor-lunk ki.

Dezső bácsi postája

Berezky András. Egrestő. Bemutakozásodból látom, hogy illedelmes, szerény fiú vagy, aki köle-zettségének erejéhez mérten eleget tesz. Milyen pályára készülsz? Elismeréseted köszööm. Rejtvényeid közül néhányat lekötünk. Márton István, Székelyke-resztur. Számtani rejtvenyved jönni fog. Schönfeld Ernő, Brassó. Kedves gyermekem vagy. A legszor-galmasabb levélíró. De az öreg Dezső bácsi sem hagyja magát, minden leveledre hűségesen válaszol. Utólag olyan hosszú levelet ígértél, amelyet én három óra hosszáig mind olvashatok. Mindjárt tudtam, hogy ígéreteddel teltetőt a célom, mert összesen csak negyvenöt sort írtál, amit Dezső bácsi három perc alatt végigfutott. Most büntetésből (nem nehéz dolgom) számítsd ki, hány sort kellene írnod, hogy én azt hasonló gyorsbetűzéssel három óra alatt olvassam végig. Személyesen akarok velem megismerkedni? A szerkesztőségben nyugodtan csak délelőtti tizenegydi tizenkettőig fogadhatlak. Délutánonként olyan kemény munka folyik nálunk, olyan lázas, sürgős, idegesítő munka, táviratok feldolgozása, berregő telefonok csilingelése, távbeszéd felvétele, cikkek írása és a többi, hogy bizony akkor a legkedvesebb vendégnek is azt szeretnék mondani: Miért nem maradtál inkább otthon? Ugy van bizony Ernő fiam, nehéz a mi mesterségünk. De azért örömmel dolgozunk, mert tudjuk, hogy nemes célt szolgálunk. Schönfeld Ilonka, Brassó. Örvendek, hogy téged is megismerhettem. Szeretettel fogadlak nagyszámú gyermektáboromban. Neked is azt üzenem, amit öcsédnek. Ha meg akartok látogatni, csak délelőtti jöjjetek. Én is szeretem megismerni közelebből hűen ragaszkodó, kis olvasóimat. Fürtös Gábor, Brassó. Kedves Dezső bácsinak szólíts, ud-vözlölsz is, de nem írtad meg azt, hogy ki vagy? Hányadik osztályba jársz? Jól tanulsz-e? Én ezekre a kérdésekre okvetlenül választ kérek. Levélíróim köze szívesen befogadják, de fiam közé csak akkor, ha bemutatkozol. Dajkákát Béla, Csikszere, A tizedik levél nekem is szól. Egyébként a nyeregytárgyat is sorolják. Nem tudhatom előre, hogy a szerkesztésbe juttatja-e a könyvet, vagy sem? Ha most nem is teljesedik nyeresi vágyad, a jövő alkalommal talán szerencsésebb lesz. Sikó Pityike, Fogaras. A rejtvényeket jól fejtetted meg. Csak Dezső bácsi áll rejtjei előtt. Fiu-vagy lánynev az a "Pityike"? Piroskának, vagy Pistukának a becéző neve? Az írásból azt következtetem, hogy rendszertető, értelmes lányka vagy, már ha a levelet valóban te írtad, Sikó Pityike, és nem valamelyik néned, vagy éppen edes anyukád. Bernstein Francis és Icu, Kovászna. Valamennyi rejtveny helyesen oldottatok meg. Majd a távbeszédre arról annak idején mesét mondok. Pető Gyula és Irénke, Brassó. Az önzetlen gyermekeket, mint amilyenek ti vagytok — nagyon szeretem. A régi kö-reket rejtvenybe érdekes, és majd karácsony körül valamelyik vásárnapi számban lekötöljük. Gál Andor és Gál Magdus, Brassó. Szívvel sajnáljuk Andorka, hogy beteg vagy. Kíváncsi vagyok, hogy mielőbb talpra állj, s azután bátran megátogathatod Magdussal együtt Dezső bácsit a szerkesztőségben délelőtti tizenegy és tizenkettő között. Szeretettel fogadlak. Lőb Mihály, Dicsőszentmárton. Ezt írtad a többi között: "Volt egyszer egy Dezső bácsi, aki minden héten meglepett mesével. Adja meg a jó isten, mind a ket-kezével. Ugye Dezső bácsi, aki verset akar írni, annak a feje is el kell tudja bírni?" Kedves kis pajtá-som! Versed első részét halásan köszönöm, a másik felére csak azt mondom: igazad van fiam! Malacka-ídra azonban vigyázz. Ne legeltesd azokat a levek-papíron. Legközelebbi leveledben írd meg, hogyan tanulsz? Elefánt Béla, Brassó. Örvendek, hogy meséim teisznek, s meg vagy elégedve a Gyermekvilággal. Üdvözlök. Tözsér Károly, Fogaras. Kedves Károly-kám a rejtvé-yei megfejtése sikerült, tehát örülhetsz. Tanulj jól, hogy a jövőre a gimnáziumba kerülhesz. Ifj. Orbán Elemér, Brassó. A sorsolásban te is részt vehetsz, mert a megfejtésed jó. Boldog vagyok arra a kijelentésedre, hogy mindig alig várod a Gyermek-világ meséit. Háromszeky Piroška, Csiksomlyó. A megfejtés bevált. Én is üdvözlötet küldök a "mesés Csikországba" azzal az üzenettel, hogy legközelebbi leveledben azt is megírd: jársz-e iskolába? S hogyan tanulsz?

A többi levélre jövő számban válaszolok

Kedves Gyermekeim!

Bizonyára mindnyájan elolvastatok az "Egri-boszu — macskaerkölcs" című mesemet. Ennek találmából állapítsatok meg, milyen tanulságokat rejt-mese magában. Azután az eredményt írásban kööl-jétek Dezső bácsival. Aki közületek leghevesebben oldja meg a kérdést és tömören, világosan megírja a kis dolgozatot, amelynek terjedelme 1/3 ívvel több ne legyen, az 100 lej jutalomban részesül. A következő legjobb írásmű szerzője egy szép könyvet kap jutal-mésként. A pályázat lejárta határideje 1925. január elseje. Tehát a karácsonyi szünidő közbeesik, s a kis dolgozat megírása nem eshetik a tanulás rovására. A beérkezett pályamunkákat egy három tagból álló bír-sóság fogja megbíráni. Az elkészült munkákat figye-lembe nem veszem.

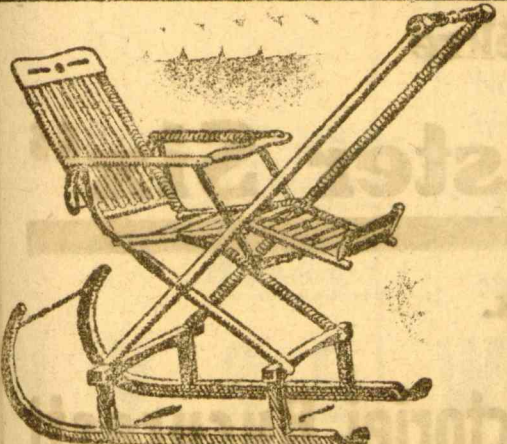
Dezső bácsi.

Küldd: Brassói Lapok, nyomdára.

Osram világítás

Jó
Kirákatvilágítás
a
legjobb vevőborozás.
A világítás
képrázatmentesen
kell alkalmazva legyen
Képrázati zavar.

jobb világítás

Sportszánkók

és
ródlík
egy és kétüléses
Ski
gyermeknek és felnőtteknek elsőrendű
kivitelben szállít
Robert Christel és Tsa.
faárnyára, Codlea-Feketehalom.

LICHTWITZ

LIQUEURS

UJ

DIVATSZALON!

A legizlésebb ruhát, kosztümöt, köpenyt és bálit toillettet elegáns kivitelben és jutányos árban készítek. - Át-: alakításokat vállalom. :-:

Madame Iréne

Brasov, Kapu-uca 20 sz.

SILVANIA MŰSZAKI RÉSZV.-TÁRS.

BRASSO, KORHAZ-UCCA 64 SZ.
SÜRGONYCIM „SILVANIA”. TELEFON: 89 és 125.

Allandó nagy választék mindennemű

műszaki anyagokban és szerszámokban

u. m.: Asbestárak Csapágyfémek Csavarkulcsok Csavarmetszők Csiszolóárak Forrasztólámpák Fűrészarak Fogók Fa-és vas megmunkáló-gépek, benzín és elektromotorok.	Gummiárak Gyalukések Kenőszelencék Klingertestek Lackok Mérőeszközök Mollerup olajozók Olajozók	Örellenőrző órák Reszelők Satuk Szijjak Tömítések Üllők stb. stb.
--	--	--

TÁRGUL-MUREŞ **DEUTSCH és BRAUN** TÁRGUL-MUREŞ
Textiláru nagykereskedés

Szövőtonal állandóan raktáron.

„Rador” No. 2291 — 757 Telefon interurban 273.

Ha ruházati cikkek vásárlása válik szükségessé,
mindenkinek saját érdeke
— a mai pénzszűkös világban — meggondolnia, hogy „olcsót” vegyen-e, avagy „drágát”, vagyis: silány árut-e, vagy jót!

A nagyhangu reklámozók ilyen időkben megtalálják a számításukat, mert a vevőkörzönség bedől az „olcsóság” cégerének.

Hivatkozom a világháború előtti időkre, amidőn általánosságban jobb árak gyártattak és emlékezzék vissza a vásárlókörzönség, hogy milyen hosszú ideig lehetett az olyan árukból készített ruhákat — még többször átalakítva is — viselni. És utatok a háborús idők alatti gyártmányokra, sőt az 1919—20 évekből beszerezett áruk silányságára, melyek tartosságuk és színeik megbízhatatlansága folytán mennyi keserűséget és csalódást idéztek elő a vevőkörzönségnél s a kereskedőnél is!

Ajánlatos tehát, hogy amidőn manapság a legszolidabb gyártmányú árukat lehet beszerezni, az úgynevezett „drágát” (jót) méltóztatassanak vásárolni, melyeknek beszerzéséhez — a negyedszázad óta fennálló — üzletem, a legelőzékenyebben áll rendelkezésre a vevőkörzönségnek.

A divatirány azon az uton halad, hogy szövetek, színek és faconok átalakuláson mentek át és különös figyelmet érdemelnek. Az őszi és 1. évi idényre beszerzett áruim felőlelnék minden szépet és jót, izléses és szakszerű választékban s midőn ezen körülmények kívül még azt is felemlíthetem, hogy árak tekintetében is a legelőnyösebbet nyújthatom, úgy vélem, hogy a vevőkörzönségnek érdekében cselekszem, ha vételkötelezettség nélkül, áruim megtekintésére hívom a becses figyelmét.

Teljes tisztelettel

KIRÁLY LAJOS

női ruhászövet és divatáru üzlete, Brassó, Kolostor-uca 19. szám.

23336—1924. t. sz.

Hirdetmény

A városi tanács határozata folytán a 10742 tjkönyvi helyrajzi szám alatt fekvő 4 hold 464 nagyságú az alsó rétből a botfalusi határ mellett fekvő réttag a nyilvános számvevősről szóló törvény 72—83 cikkel értelmében nyilvános írásbeli árlejtés útján négy (4) évre bérbe adatik.

Az ajánlattevők kötelesek egyúttal az ajánlattal egy 10 %-os óvadékot is letétbe helyezni.

Ezen árlejtés megtartatik folyó évi november hó 29-én d. e. 9 órakor a városi gazdasági hivatalban Ötvös-uca 5 szám II. em. 3. számú ajtó.

A haszonbérösszeg négy évi egyenlő előleges részletekben a városi pénztárba befizetendő.

A közelebbi árverési és bérszerződési feltételek az árverés napjáig, naponta a hivatalos órák alatt a városi gazdasági hivatalban betekintheők.

Brassó, 1924. évi november hó 18-án.

A városi tanács.

No. 24656—1924. T. sz.

Hirdetmény

Ministerul Agriculturii și Domeniilor Casa Centrală a Coop. și Improprietarii Direcțiunea Cad. și lucrărilor tehnice, Școala de Topometrie tudomásul hozza az összes érdekelteknek, hogy 1924 évi november hó 24-én a topometriai iskolában kezdődnek az előadások. A felvételi feltételek a következők:

1. a topometria I. osztályába való felvételre a liceum, vagy hasonló iskola látogatásának befejezése bebizonyítandó, a II. osztályba való felvételre pedig négy középosztályosnak, vagy hasonló tanulmánynak a befejezése.
2. A pályázók a keresztlevelet, az állampolgársági bizonyítványt és az erkölcsi bizonyítványt is felterjeszteni tartoznak.

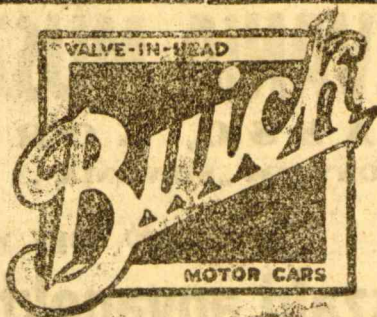
A folyó évre az I. osztály részére 8 és a II. osztály részére 12 ösztöndíj állapított meg napi 70 és 50 Leiel.

Ezen ösztöndíjak elnyerésére a pályázat f. é. november hó 20-án tartatik meg Bucurestiben és egy számtani írásbeli feladatból fog állani. A beírások ezen napig fogadtatnak el Brasov, 12 november 1924.

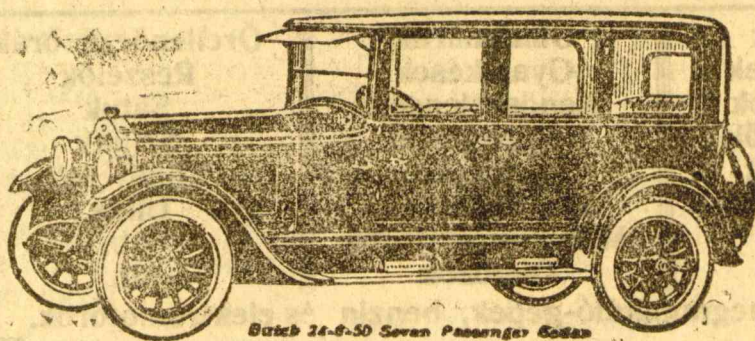
A városi tanács.

„Rador” Cluj No. 2365

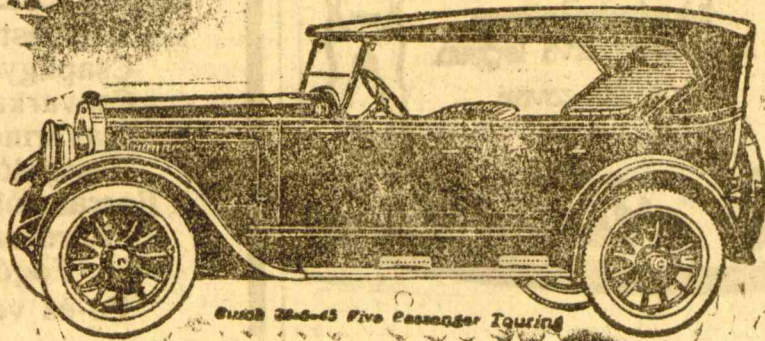
A U T O -

M O B I L O K

Buick 24-6-50 Seven Passenger Sedan

Buick 24-6-50 Five Passenger Touring

6 cilinderes, fékkel négy kerékre

„Standard Six” és „Master Six”

a legjobbak, — a legelegánsabbak.

„NOËL” S. A. R. T. M. 105. Calea Victoriei București

kizárólagos képviselő Románia részére

VEREINIGTE CARBORUNDUM & ELEKTRITWERKE A. G. ALT.-BENATEK, WIEN.

vezérképviselete és irodája Nagyrománia részére:

KAMARYT & MEDER

MŰSZAKI ÜZLET

ÉRDEKKOZÁSSÁGBAN: KANN & HELLER, BUDAPEST-WIEN.

Főüzlet: Brassó, Weisz Mihály-u. 15. Távirati cím: „K A M E D E R,” Temesvár, Bonnaz-ucca 12 a.
Telefon: 47 és 613. Braşov vagy Timişoara Telefon: 21-48.

Szállítunk raktárról:

FENTI GYÁR VILÁGHÍRŰ CARBORUNDUM- ÉS ELEKTRIT ANYAGBÓL KÉSZÜLT:

csiszolókorongokat, reszelőket, fenő- és lehúzó köveket mindenféle alakban, méretben és keménységben az összesipar részére;
„Bohemia - Crystallit” — korongokat, üveggyárak részére;
Carborundum — vágókorongokat a márvány- és kőipar részére;

„Electrit C” csiszolókorongokat a faipar részére;
Eredeti „Carborundum” és „Electrit” csiszolóport;
Eredeti „Carborundum” csiszolóvászna és papírt, továbbá mindenféle speciális csiszoló árut.

Arajánlat díjmentesen!

- Vízszintelárusítóknek kedvezmény! -

Karácsonyfadisz

nagy választékban megérkezett

!

Előnyös fizetési feltételek!

EMIL LIEHN & Co.

Brassó, Széles patak 16. sz.

TELEFON 488.

Alkalmi vétel:

Tractorok
Locomobilok
Cséplőgarnitúrák
Esztergapadok
Gyalu-Maró-
gépek
stb.

„Gépvásár”

Brassó, Kut-ucca 43. sz.

Transmisziókat

Gyűrűskenőcs-esapágyakat

legjobb kivitelben u. m.

az összes

transmiszió alkatrészeket

készíti és raktárról szállítja
azonnal**TEUTSCH GYULA**

Gépgyára — Brassó.

2112

ETERNIT pala
és CSERÉP fűdést,
TERVEZÉST, al és magas
EPITÉST, kedvező árak és feltételek
mellett vállalom. ~~~~~ Állandóan raktáron
van CEMENT, MÉSZ, PALA, CSERÉP, TÉGLA,
GIPSZ, STUCATURNAD, SCHAMOTT-TÉGLA,
ASZFALT FEDELLEMEZ, KÁTRÁNY stb.
Mindennemű EPITÉSI ANYAG,
CEMENTÁRU és TŰZIFA.

Pontos kiszolgálás!

Szóla árak

NAGYMIHALY SANDOR, KEZDIVASARHELY.

Fiók telepek:

Sepsiszentgyörgy, Csíkszereda és Tuzsád környék.

NINCS KÉTELKEDÉS!

mert logikus, hogy csakis **N. V. & O. WESTEMEAN** cégnél Brassó—Brassó lehet olcsón és jól vásárolni, mivel szigorúan szabott árak vannak! Női konfekció osztályunk csakis a leg-ujabb (mert nincs régi áru) és elsőrangú kivitel-lel készült áru és **legszolidabb árak** felett rendelkezik!

Bélelt női kabátok gyapjuszövetből
Lei 1680-tól

Plüss kabátok végigbélelve „ 3700-tól

Női kabátok szörme gallér és manchettával Lei 4000-tól

Női ruhák gyapjuszövetből „ 1600-tól

Női szörme kabátok nagy választékban
Lei 7800-tól

Női hosszú szörme kabátok nagy választékban Lei 14.000-tól.

Nagy választék gyermekkabátokban!

Cégünk büszkesége a legnagyobb szoliditás!

N. V. & O. WESTEMEAN

Brassó, Károly herceg-ucca 1—3. (Sparkassa.)

Tulhalmozott raktár miatt a legutolsó divatu filckalapok már 275 lejtől kaphatók

Masamodók nagy árkedvezményben részesülnek!

K. Szabó Rózsika
kalapgyárában
Brassó, Kapu-utca. 40.

Cilinder és bársonykalapok a legolcsóbb áron 1-1-1

2094

SOCIETATE PENTRU COMERCIUL CU MASINI DE CUSUT

SINGER

BOURNE & Co.
Brassóv,
Főter, Tehénpia 7 sz.

A leghasznosabb, legjobb karácsonyi és újévi ajándékok a SINGER családi varrógépek.

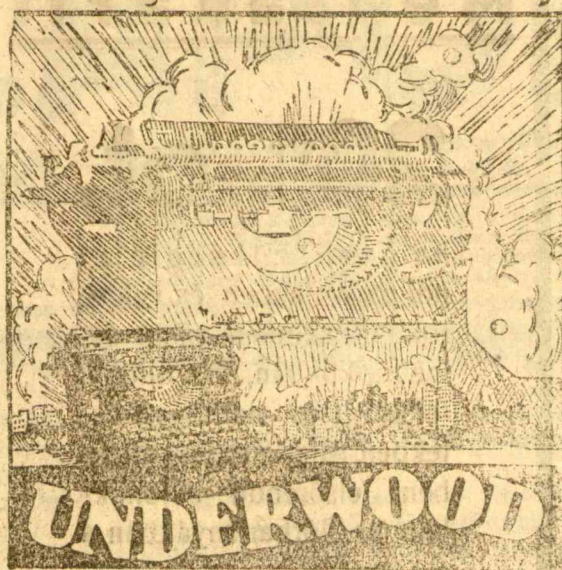
Szabó, cipész, csizmadia, talpvarró, szandál és bakkancsvarró, szijgyártó, zsákvarró és tömő, ajour és himzőgépek, gyári üzemberendezések, gépalkatrészek, tűk, cérna, himző-pamut, gépolaj, stb. állandóan raktáron.

Javítások elfogadottak! Eladás kedvező részletfizetés mellett!

Longines

7 GRANDS PRIX
Legpontosabb óra

Több mint

3 millió UNDERWOOD

van használatban. e Ok intézik a világ üzleteit.

UNDERWOOD AGENCY

ORADEA-MARE

Str. Avram J.

No. 2.

II

792

CEMENTIPARI GÉPEK

Cement tetőcserepek, beton- és salaktégla, üreges betonblokkok, padló-, járda- és garitoldlapok gyártására, — kézi és erőhajtásra, formák, betonoszövek, kutyűrűk, lépcsők, vályuk stb. előállítására. kőzúzó, hengerművek, betonkeverők, l-a cementfestékek. Teljes asbestcementpalagári (E T E R N I T) berendezések.

Beton-keverő GÉPEK

„MODERNA”

Építőipari, Gépek- és Radiator R. T.

Brassó, Kis-utca 12. sz.
Telefonszám 578.

Arlapok, költségvetések, látogatás díjmentesen.

Saxonja 220

UJDONSÁG BRASSOBAN

Női zenekar

a „TRANSILVANIA” kávéházban. A kávéház vezetősége lehetővé akarja tenni a brassói közönségnek, hogy az egész téli szezon alatt egy híres női zenekar játékában gyönyörködjen és így leszerződtette a Neszmélyi Bőske kisasszony vezetése alatt álló

női zenekart.

F. hó 22-étől a zenekar minden este játszik, vasár- és ünnepnapokon d. u. 4—8 és este 8—1 óráig. Ugyanakkor a „Transilvania” étteremben a híres és közkedvelt Mache Radulescu zenekara hangversenyez, énekesnő feleségével együtt, ki a nagy városokban óriási sikerrel lépett fel.

MEGJELENT!

AZ ÉN NAPTÁRAM

Szerkesztő: BENEDEK ELEK.

Kapható minden könyvkereskedésben és jobb vegyeskereskedésben. — Viszonteladóknek nagy árkedvezmény! Prospektust kívánatra ingyen küld a kiadó. Hivatal: Égető-nyomda, Barcoit-Barót, Judeja Treiscaune — Főterakat Brassó és vidéke részére szíves-ségből Györbörő Sándor ref. kántor Brassó, Kőbánya-u. 21

Megtakarít

20%-ot,

ha őszi szükségletét női szövetekben és velőrokban, minden színű se-lyemtrikókban, férfi öltöny, felöltő- és nadrágszövetekben. Mindenfajta kellékben, elsőrendű siffonokban és flórharisnyákban a

TEXTILA cégnél

szerzi be

Brassó, Hosszu-ucca 201 sz. a.

GALVANI

A LEGJOBB ELEM

Syártja: „Galvani” gyár,
Timişoara.

Szeszgyár eladó
vagy bérbeadó!

SFT. GHEORGHE (Sepsiszentgyörgy) város közepén fekvő, Kupferstich-féle, üzemből levő szesz- és ecetgyár, nyolc szobás lakás, irodahelyiség- és gazdasági épületekkel stb. eladó vagy bérbeadó. Írásbeli ajánlatot SEPSISZENTGYÖRGT, DARABANTI-ÚCCA 17. SZÁM alá küldendők, hol a tervrajz és leltár betekinthező.

A NAGYSZEBENI
SIEBENBÜRGISCH-
DEUTSCHES TAGEBLATT

A NEMETSEG
LEGREGIBB,
LEONAGYOBBS ÉS LEG-
ELTERJEDTEBB LAPJA DÉL-
KELETEURÓPÁBAN. — A VALÓDI
NEMET MUNKA LEGHÍVEBB KÉ-
PÉT ADJA. — ELŐFIZETÉS ÉS
HÍRDETÉSEKRE VONATKOZÓLAGI
SZÍVESKEDJÉK A SIEBENBÜR-
GISCH-DEUTSCHES TAGE-
BLATT KIADÓHIVATALA-
HOZ FORDULNI.

„WELT és HEIMAT”
képes heti melléklettel
havonta 48 lei, negyedévre 144 lei.

NAGYSZEBEN,
MÁRIA KIRÁLYNŐ-ÚCCA 23. SZ.

PRIMA
bükktüzfű

waggontételekben és aprítva házhoz
szállítva kapható az Erdélyi Leszá-
mítoló Bank-nál, Virágosor 12. és
Morscher A., Kolostor-ucca 11.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára 3 lei. — Vastagabb betűvel 6 lei. Állást keresőknek 25% engedmény. — Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei.

**Személyszállító
autó-vállalat.** —
Jancsó. Telefon
5-30 Brassó, Fe-
kete-ucca 44. 6463

**Aphrodisziasz
gyógyító készítmény** és
receptár 360

Csoszol holtbiztosan
kiírt minden poloskát csa-
ládostól. Egy üveg ára 25
lei. Kapható minden gyógy-
szertárban és droguériá-
ban. Főlerakat: Kraft &
Herberth, Brassó. 6620

**Naptárak az az 1925-
évre** megjelentek 84 oldal-
terjedelemben, nagy ne-
gyedrét alakban, minden
hasznos tudnivalókkal,
gyönyörű elbeszélésekkel,
az egyesített ünnepek vö-
rös betűs nyomásával,
azonos szöveggel Me-
mondó, Földművelő,
Keresztény, Élet, Má-
riapócsi és Pázmány
Péter cím alatt. Eladási
ára 20 lei, viszonteladók-
nak 25% engedmény,
gyorselárusítónak külön
engedmény. Kapható Si-
mon és Vescan könyv-
nyomdájában Satu-Mare
(Szatmár), Str. Oh, Lazăr
No. 5. 6513

Bélyeggyűjtők! Lép-
jenek be az „Admiral” kör-
kúldeménybe hol a leg-
újabb bélyeggyűjtés-
ságot a legolcsóbban be-
szerezhetik. Evi tagdíj 20
lei Fekete Sándor Jímbolea
6426

Varrógép legolcsóbb
beszerzési forrása St
Bocskor Margitnál Gyer-
gyoszentmiklós. 6336

**Mielőtt ékszerrel el-
adná, győződjön meg,**
hogy platina, arany, ezüst
briliáns, gyémánt és fog-
sorokért legmagasabb árat
fizet. 14 karátos arany 10-
mótt karika gyűrű 750 lei
párja. Rosenberg M. ek-
szerész, Brassó, Kapu-
u. 13 sz. 5400

Önálló lehenemű varrónő
házakhoz ajánkozik. Bras-
só, Kőbánya-ucca 8. 6356

Motorkezelőt keresek.
Adler, Sliindru (Erselend)
Bihar m. 6573

Kukoricamorzsológép
új kétfélezerőtízszáz leltár
eladó. Szűcs Zoltánnál,
Toplița-Ciuc. 6646

Eladó egy 23-as Gass
hengorszék 4 drb. tar-
tajék hengerrel. Molnár
András, Ozun, Treiscaune
6559

Egy csinos szán eladó.
Gácsmajor 12a alatt. 6663

**Eladó Sepsiszentgyör-
gyön vármegyeház mellett**
Piața Regina Maria 12.
számu emeletes, három
lakásból álló modern, szép
ház. Elfoglalható emeleti,
gyönyörű, négyszobás,
komfortos lakás. Értekezni
ugyanott. 6659

**Házai keresek megvé-
telre,** Bologya előnyben
részesül. Írásbeli ajánla-
tokat kérek M. H. jellegre
a kiadóhivatalba. 6657

Benzinmotor Langen és
Wolf gyártmányu 10 HP.
jó állapotban eladó. Meg-
tekintendő Grimm lözse-
fűvel, asztalosgyár, Brassó,
Román templom-ucca 101
szám alatt. 6664

Keresek megvétele
vagy bérbe egy jó for-
gámu pékséget Heiman
Gusztáv, Odorheiu, Reg.
Ferdinand 23. 6643

Képzett segéd, ki
a borbutorok gyártásá-
ra járja megtanulni, ál-
landó alkalmazást nyer.
Binder Károlynál, Déván,
Str. Caragiale 8. 6632

Regatbell városban, me-
gyesékhelyen levő 15,000
négyzetméter kiterjedésű
keresztszágához szak-
képzett virág- és zöl-
d- és kertész keresek. A
melegágyakkal és méh-
szettel felszerelt kert bérbe
vagy részes művelésre ve-
hető át. A kerthez 3 szo-
bából, konyhából, sütő ke-
mencéből s egyéb mel-
lékhelyiségekből álló la-
kas tartozik. Kifogastalan
erkölcsű ajánlkozók for-
duljanak St. Gheorghiu
urhoz, (Administrația Fi-
nanciara) Braşov. 6619

Tárgyi-Mureş mellett
Marosszentkirály köz-
ségben 10 hold erdő körül-
vevő 2 hold legelővel
közvetlen út mellett, ki-
ltyva az erdő, belsőségek-
nek alkalmas, eladó 200
ezer leltér. Tulajdonos:
özy. Pálffy Károlyné Odor-
heiu — Székelyudvarhely,
Főter 7. 6606

**Haláleset miatt sürgő-
sen eladó egy Schutte-
worth-féle 6-os cséplőgép**
garnitúra. Értekezni lehet
Gocz Bálint Kovászna.
6602

**Keresetek megvé-
telre régi, de jó álla-
potban levő telefon ké-
szülék.** Cím 6594 szám
alatt a Brassói Lapok ki-
adóhivatalában.

Özy. Friedmann Mari
ingatlan forgalmi irodája
foglalmozik lakások, há-
zak, üzleti helyiségek, gaz-
dasági és gyári telkek bér-
beadásának, eladás- és vé-
telének közvetítésével. Te-
lefon 45, Braşov, Vár-ucca
4/ sz. 6514

Olosón eladó gépek.
Dröszler cséplő 1000 mm
12 HP. magánjáró ben-
zin motorral. Cornick
marokrakó aratógép. Két
fárcsás borona. Tengeri
vető. Lókapa. Szénafor-
gató. Műtrágyaszóró. Ten-
geri morzsoló géphajtás-
ra. Egyjártu malom kö-
vekkel. 4 m. kútfuró ké-
szülék. Hanna váltóke-
ke három vassal. Dobtengely
1000 mm. 1 HP. villany
motor. Komplet körfűrés.
Murvay Samu (Sácunh)
Uiszékely. 6672

**50 51 prima bükktüzi-
fa** ab állomás Bodok
eladó. Érdeklődni Fejér &
Lóvi, Kapu-u. 50. 6593

Eladó a Gácsmajor
2. számu családi ház. 6692

Zongorák 12.000 lejtől
feljebb, Consol tükör ela-
dók. Kolostor-u. 28. 6591

**Mechanikus autósze-
relő** vagy sofőr állást
keresek azonnali belépés-
re. Kozmetik, Szentjános-
ucca 28. 6690

Vizsgáló technikusi
farsat keresek, jól jöve-
delmező vidéki fogmü-
terméhez. Ajánlatot „Tech-
nikus” 6687 sz. jellegével
a kiadó továbbítja.

**Motorhajtásra berende-
zett tejfeldolgozóüzem**
teljes berendezése mo-
torral együtt, vagy külön
eladó. Hadnagy teigaz-
daság Covasna, Trei-
scaune. 6635

3 fiatalember részére
lakás és teljes ellátás
kapható Vár-ucca 2 6694

Figyelem! 8500 nag-
tekeres mozifilm tel-
esenként 2 00 leltér eladó.
Bővebbet Joshiwara tem-
iroda, Brassó, Calea Vi-
toriei 6.

**Üzemképes ártészku-
szerszámok,** furó szar-
 és csővezetésekkel, el-
adó. Bővebbet Cohan ill.
Chigineu jud. Arad. 66

Három fiatalember,
jelenleg katonák, szor-
kozás céljából meg-
kednének oly nőket, ki-
hajlandók a től en-
szórakozásaiba rés-
teni. Leveleket „Tel-
ték” 6680 sz. jellegre
kiadó továbbítja.

Kocsiszán eladó
szán (Háromszék) leve-
lőfedéllel egy és két
Benkő.

Intelligens nő há-
zetönöknek ajánkozik a
sebb családhoz. Cím 6680
szám alatt a kiadó.

Sofőr ki az irodá-
gazdasági munkákba
járás december 1-én
készen. Cím 6680
a kiadó.

Gépirásra két hét
bárkit megtanítok. Kő-
ucca 19 sz. emeleten 66

Eladó benzín
garnitúra 1000 mm, 12
14 HP. teljesen felszer-
jékben 150000 lei
csereért 1 1/2 tonna
herautóval. Csibő Lőrinc
Ditrau. jud. Ciuc. 66

Keresek cséplő
turákat gőz- és motor-
tással 4 és 6 HP. ag-
sáiban 40-50 HP. D-
vagy szivógáz
Szabó Gyula, Altau

Eladó autóbuz
rinó fiát 35 HP. 16
1 Benz 35 HP. 6
Luxus autó. Gavril
Brankó, Segesvár.

Kertészt keres
nali belépésre, el-
konyha kert kezelé-
Z. Knöpfier Albert
sága, Crisietli p. Mureş
jud. Mureş-Turda.

„Lloyd” bizomány
közvetítő Hentes-ucca
Telefon 401. Ár-
tele és eladása, házak
lakások közvetítésé-
első helyre kiadó.

Csak

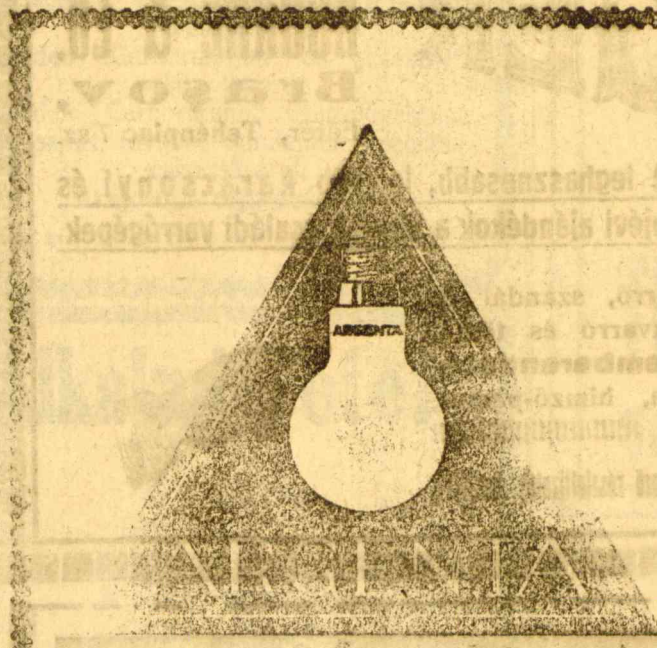
PHILIPS
ARGENTA

villanykörte

kérjen, a hollandiai

PHILIPS

gyár szenzációs találmányát.

Hirdessen a Brassói Lapokban.